БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 43 (3271). | Чоршанба, 2 март 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ИККИ дугона — Мўътабар Йўлдошева билан Ҳафиза Юсуповани Тошкент пиллакашлик фабрикасида ҳамма танийди. Дугоналар ҳозирги кунда КПСС XXIII ва Ўзбекистон Компартиясининг XVII съездлари шарафига меҳнат вахтасида туриб қувончли натижаларни қўлга киритмоқдалар. Суратда: М. Йўлдошева ва Ҳ. Юсупова ўртоқларни кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

ЧЕВАРЛАР

Янги беш йилликнинг биринчи йилида улар катта ишларни амалга оширишмоқчи. Чеварлар йиллик топшириқни барвақт якунлаб, қўшимча 31 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришни дилларига тугиб қўйишган. Партиямиз XXIII съездига эса алоҳида совға ҳозирлашаяпти. Съезд очиладиган кунгача биринчи квартал планига қўшимча равишда кўплаб буюмлар тайёрлашмоқчи.

Ҳа, Тошкентдаги 3-тикувчилик фабрикаси коллективи зиммага олинган мажбуриятга яраша меҳнат қилаяпти. Ҳозир корхонада бир қатор ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу маҳсулот таннархини арзонлаштириш ҳисобига 9 минг сўмлик иқтисодий фойда келтиради. Улар йил охиригача 97 та янги моделда буюмлар ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштириш устида тинмай изланмоқдалар. Шулардан дастлабкилари биринчи кварталда тайёрланаяпти.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

АҲОЛИГА МЎЛ-КЎЛ МЕВА-САБЗАВОТ

САБЗАВОТ, ПОЛИЗ ЭКИНЛАРИ МАҲСУЛОТЛАРИ, КАРТОШКА ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ВА БУ МАҲСУЛОТЛАР БИЛАН АҲОЛИНИ ТАЪМИНЛАШНИ ЯХШИЛАШ ЮЗАСИДАН ҚЎШИМЧА ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон колхоз, совхозлари 1965 йилда аввалги йиллардагига нисбатан кўпроқ сабзавот, мева ва узум етиштирдилар. Бу, ана шу маҳсулотларни кўпроқ тайёрлаш ва аҳолини шу маҳсулотлар билан таъминлашни яхшилаш имконини берди. Республикада етти йилликнинг охирги йилида 1964 йилга нисбатан 30 минг тонна сабзавот, 28,6 минг тонна узум, 13,2 минг тонна мева кўп тайёрланди.

Лекин ана шу маҳсулотларни етиштириш даражаси республика аҳолисининг эҳтиёжини ҳали ҳам таъмин этолмаётир. Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министрлиги ва озиқ-овқат саноати министрлиги, район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари, ихтисослаштирилган кўпгина колхоз, совхозлар сабзавот етиштиришни кескин кўпайтириш учун бор бўлган катта имкониятлардан фойдаланиш учун таъсирли чораларни кўрмадилар, 1965 йилда қабул қилинган мажбуриятларни бажармадилар.

Андижон область хўжаликлари сабзавот етиштириш планини 59 процент, Фарғона область хўжаликлари 50 процент, Сирдарё область хўжаликлари 45 процент, Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари бори-йўғи 24 процент бажарди.

Кўпгина областлар, районлар, колхоз ва совхозлар сабзавотни ҳар хил турлар бўйича ўз вақтида экиш планларини бажармадилар, оқибатда аҳолига зарур бўлган анчагина маҳсулот кам етказиб берилди. Масалан, Сирдарё областида карам тайёрлаш плани бори-йўғи 18 процент, бодринг тайёрлаш 5,5 процент, сабзи ва ош лавлаги тайёрлаш плани 13 процент бажарилди. Андижон области сабзи тайёрлаш топшириғини 32 процент, бодринг тайёрлаш планини 18,6 процент бажарди. Маҳсулот турлари бўйича сабзавот етиштириш Тошкент областида ҳам қониқарсиз уюштирилган. Бу ерда бодринг ва сабзи планга нисбатан учдан бир қисмдан сал ортиқроқ тайёрланган.

Давлат савдо тармоқларида укроп, шавель, салат, гулкарам сингари сабзавотлар деярли топилмайди.

Ихтисослаштирилган сабзавоткор колхозлар ва совхозларда алмашлаб экиш йўқ, далаларни ўт босиб кетган, бу хўжаликларда механизациялаш даражаси ва деҳқончилик маданияти паст. Шунинг оқибатида ана шу хўжаликларда сабзавот экинларидан паст ҳосил олинмоқда, маҳсулот етиштириш учун харажатлар кўпайиб кетмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети аҳолининг сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, картошка, мева ва узум билан хусусан қиш ва эрта кўклам даврида қониқарсиз таъминланаётганлигига ана шу маҳсулотларни тайёрлашни уюштиришда, сотишда ва асраш учун моддий техника базаси вужудга келтиришда жиддий камчиликларнинг борлиги ҳам асосий сабаблардан бири деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекбирлашув, республика савдо министрлиги, озиқ-овқат саноати министрлиги, қурилиш министрлиги, Тошкент шаҳар ижроия комитети ва ихтисослаштирилган хўжаликлар сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, мева ва узум асраладиган жойларни кенгайтириш ишлари билан яхши шуғулланмаётирлар, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг янги мева сақланадиган бинолар қуриш ва борларидан рационал фойдаланиш тўғрисидаги қарорини қониқарсиз бажармоқдалар.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги ва озиқ-овқат саноати министрлиги янги ихтисослаштирилган совхозларда уй-жой қурилишлари, ишлаб чиқариш ва маданий-маиший жиҳатдан аҳамияти бўлган объектлар қуриш учун ажратилган капитал маблағларни етарли даражада ўзлаштириш тадбирларини кўрмаётирлар. Бу, ишчилар ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг кўплаб қўнимсизлигига сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги, озиқ-овқат саноати министрлиги, район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари зиммаларига ҳар бир хўжаликда сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, картошка, мева ва узум етиштириш планларининг тўла ва ортиғи билан бажарилишини таъминлаш учун тегишли тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ана шу маҳсулотларни етиштириш таннархининг узлуксиз камайтирилишини таъминлаш вазифасини юкладилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Республика колхоз ва совхозлари томонидан сабзавот, полиз экинлари маҳсулотлари, картошка, мева ва узум етиштириш юзасидан тузиб чиқилган планларни маъқулладилар.

Республика қишлоқ хўжалик министрлиги, озиқ-овқат саноати министрлиги ва «Голодностепстрой» «Ўзбекистон ССРда теплица комбинатлари қурилиши ва тупроқдан ташқарида сабзавотчиликни ривожлантириш тўғрисида»ги қарорларини қониқарсиз бажараётганликлари қайд қилиб ўтилди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети уларга 1966—1970 йилларда колхоз, совхозларда теплицалар ва иситиладиган жойлар қуришни, шунингдек сунъий нур сочиб турадиган манбалар остида сабзавот етиштиришни ташкил этишни таклиф этдилар.

Теплицалар қуриш Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги (бош пудратчи) зиммасига, газ тармоқларини қуриш ва теплицаларни газлаштириш соҳасидаги монтаж ишларини бажариш эса, Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг «Узсантехмонтаж» тресты (суб пудратчи) зиммасига юкланди. Янги теплицаларни қуриш пайтида табиий газ ва ишлатилган буғ ҳамда саноат корхоналарининг иссиқлик энергиясидан фойдаланиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министрлигига 1967 йил 1 январдан бошлаб Тошкент областида ихтисослаштирилган теплица комбинатларидан иккитасини механизациялаштирилган кўчма колонналарга ихтисослаштириш, уларни махсус тайёрланган кадрлар билан таъминлаш, бошқа областларда теплицалар қурилишини ана шу министрликнинг маҳаллий қурилиш ташкилотлари кучи билан амалга ошириш таклиф қилинди.

Давлат план комитетига (ўртоқ Зиёдуллаев), моддий техника таъминоти Бош бошқармасига (ўртоқ Каймаков) Узсельхозтехника республика бирлашмасига (ўртоқ Бабков) теплицалар қурилиши учун колхоз, совхозларни тегишли материаллар ва ускуналар, полиэтилен пленкалар билан тез вақт ичида, сабзавоткорлик хўжаликларини эса етарли миқдорда тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, парник рамлари ва асбоб-ускуналар билан таъминлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР қурилиш министрлигига 1966 йилдан бошлаб Узлесстрой корхоналарида «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси ва Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министрлиги заказларига мувофиқ парник рамлари тайёрлашни уюштириш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги, озиқ-овқат саноати министрлиги, савдо министрлиги ва Ўзбекбирлашув зиммасига Тошкент аҳолисига янги мева, сабзавот, картошка ва узумни республикада ана шу маҳсулотлардан фойдаланиш планига мувофиқ тўла ассортиментда етказиб беришни таъминлаш, савдо министрлигига эса Тошкент аҳолисининг қишда сабзавотга ва мева-чевага бўлган эҳтиёжини қоплаш учун ана шу маҳсулотларни махсус жойларда сақлаш вазифасини юклади.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги ва озиқ-овқат саноати министрлигига совхозларнинг капитал қурилишига ажратиладиган маблағлар ва колхоз маблағлари ҳисобига 1966—1970 йилларда маҳсулотларни хўжаликларда ва районларда асраш учун холодильник ускуналари билан таъминланган сабзавот, картошка омборлари қуришни амалга ошириш топширилди.

Ўзбекистон ССР Госплани ва озиқ-овқат саноати министрлигига Тошкент областида мавжуд бўлган ихтисослаштирилган сабзавотчилик совхозларининг комплекс қурилишини тамомлаш тўғрисидаги таклифларни бир ойлик муддат ичида Ўзбекистон ССР Министрлар Советига киритиш, бу таклифларда беш йиллик план (1966 — 1970 йиллар) мобайнида озиқ-овқат саноати министрлиги томонидан ажратиладиган маблағлар ҳисобидан ҳам, шунингдек, республикада ажратиладиган маблағлар ҳисобидан ҳам сарфланадиган зарур капитал маблағларни кўзда тутиш топширилди.

Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министрлигига Тошкент областида учта сабзавоткор совхоз тузиш топширилди. Сабзавоткор совхозлар қурилиши Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министрлиги зиммасига юкланди.

«Узгипрозем»га ва «Узгипроселстрой»га 1967 — 1968 йилларда Тошкент областида озиқ-овқат саноати министрлигининг 9 та ихтисослаштирилган совхозлари бўйича лойиҳа қидириш ишларини амалга ошириш ва бош планларни тузиб чиқиш топширилди.

Тошкент шаҳри аҳолиси учун мева, сабзавот маҳсулотлари, картошка ва узум тайёрлаш, бу маҳсулотларни асраш ва сотишни яхшилаш учун Ўзбекистон ССР савдо министрлигига «Ташзаготплодоовощтрест» билан «Ташплодоовощторг»ни бирлаштириш ва булар базасида «Ташзаготплодоовощторг» ташкилоти тузиш таклиф қилинди. Бу ташкилот зиммасига мева, сабзавот маҳсулотлари, картошка ва узумни тайёрлаш, асраш, қайта ишлаш ва аҳолига сотиш, шунингдек картошка, цитрус ва бошқа маҳсулотларни планга мувофиқ бошқа жойлардан ҳам келтириб туриш вазифаси юклатилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига колхозлар томонидан сабзавот, полиз экинлари маҳсулотларини, мева ва узумни колхоз бозорларида ва ихтисослаштирилган магазинларда пландан ташқари сотиш учун шароитларни яхшилаш чораларини қараб чиқиш ва амалга ошириш топширилди. Бундан илгари шаҳар савдо ташкилотларига берилган магазин ва дўконларнинг бир қисми колхозларга қайтариб берилсин.

Ихтисослаштирилган колхоз, совхозларга давлат магазинларида ва колхоз бозорларида сабзавот, полиз экинлари маҳсулотларининг айрим турлари юзасидан шу маҳсулотларни сотиш ва топшириш планлари бажарилгач, барча маҳсулот турлари бўйича йиллик планнинг хўжаликда бажарилишидан қатъий назар пландан ташқари маҳсулотларни сотишга рухсат этилади.

Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министрлигига (ўртоқ Хўжаев) Тошкент консерва заводини ихтисослаштириш базасида Тошкент шаҳрининг консерва қилинган мева, сабзавот маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини таъминлаш топширилди.

Госпланга, қишлоқ хўжалик министрлиги, озиқ-овқат саноати министрлиги, савдо министрлигига бир ой муддат ичида сабзавот маҳсулотларининг харид нархлари тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиш, бунда республика колхоз, совхозларида сабзи, бодринг ва кечки карам етиштиришнинг рағбатлантирилишини таъминлашни кўзда тутиш бу таклифларни Ўзбекистон ССР Министрлар Советига киритиш топширилди. Шунингдек бошқа турдаги мева, сабзавот ва узум тайёрлаш нархларини тартибга солиш юзасидан таклифлар киритилсин.

Ўзбекистон ССРнинг шимолий районларида сабзавотлар анча кечроқ пишишини эътиборга олиб Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва Хоразм область ижроия комитетига эртаги сабзавотларнинг харид нархларини ҳар йили 15 июлгача белгилашга рухсат этилсин.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Сурхондарё область партия комитети ва область ижроия комитетининг Тошкент шаҳри аҳолисига қиш ойларида мазкур қарорда кўзда тутилган муддатлар ва белгиланган ассортиментлар бўйича сабзавот етказиб бериш тўғрисидаги таклифларини маъқулладилар.

Ўзбекистон ССР савдо министрлиги ва Ўзбекбирлашув правлениесига Тошкент шаҳрида, республиканинг барча область марказлари ва саноат шаҳарларида холодильниклар ўрнатилган ва мева, сабзавот сақланадиган жойларга эга бўлган ихтисослаштирилган сабзавот, мева магазинлари тармоғини кенгайтириш топширилди.

Тайёрлов ва савдо ташкилотларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, шунингдек мева, сабзавот ва узум билан савдо қилиш маданиятини ошириш мақсадларида Ўзбекистон ССР Молия министрлигига ана шу маҳсулотларни сотишдан келадиган маблағларни бундан буён республика давлат бюджети ҳисобига ажратишни кўзда тутмаслик таклиф қилинди.

Республика аҳолисининг мева, сабзавот маҳсулотлари ва узумга бўлган талабини тўла қондириш соҳасидаги масалаларни тез вақт ичида ҳал қилиш учун область партия комитетларига, шаҳар район партия комитетларига колхоз, совхозларда теплицалар қурилиши, шунингдек сермеҳнат ишларни механизациялашда саноат корхоналари ва қурилишларнинг кенг равишда оталик ёрдами беришни таъминлаш топширилди.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Республикамизнинг юзлаб илғор корхоналари партия XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, янги ютуқларни қўлга киритдилар. Навоий химия комбинати, «Подъемник» заводи, Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикаси, Тошкент пахта тозалаш заводи ва Қўқон нон комбинати коллективлари ўтган йилнинг тўртинчи кварталидаги ўзаро мусобақада ғолиб чиқдилар. Бу пешқадамларга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроқлари берилди.

34 корхона коллективи мукофотлар олишга муваффақ бўлди, 22 завод ва фабриканинг яхши ишлаганлиги қайд қилинди.

УШАЛГАН ОРЗУ

Зайнаб мактабни битиргач, ўз қадрдон колхозида пахтакор бўлиб қолди. Меҳнатсевар қиз қисқа давр ичида кўпчилик ўртасида иззат-ҳурмат қозонди. Турсунойчилар ҳаракати бошланган кезларда эса, колхоз правлениесига ариза кўтариб кирди.

Зайнаб бир неча йилдан бери турсунойчи механизатор бўлиб ишламоқда. Ҳар йили колхозда машина теримининг муваффақиятли ўтишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади. Колхоз правлениеси унинг фидокорона меҳнатини тақдирлаб бир неча бор қимматбаҳо буюмлар билан мукофотлади. Ҳамқишлоқлари уддабурон қизга катта ишонч билдириб, уни қишлоқ Советига депутат қилиб сайлашди.

— Бу йилги мўлжалим кам деганда 100 тонна пахта териш,— дейди Зайнаб Халилова, — бошқа механизаторлар қатори ҳозирга қадар ўз агрегатимни пухта ремонтдан чиқариб қўйдим. Кенг далаларимизда мўл пахта учун қизғин кураш бошланадиган кунлар узоқ эмас. Мен ана шу курашга кўплар қатори муносиб ҳиссамни қўшиш учун ҳар қачонгидек бу йил ҳам бутун кучимни, ғайратимни аямай меҳнат қиламан.

Н. ҚОДИРОВ.
Калинин районидаги «Партия XIX съезди» колхози.

Шонли Монголия Халқ Революцион партиясига қизғин қардошлик салом

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Монголия Халқ революцион партиясининг Марказий Комитетига табрикнома йўллади. КПСС Марказий Комитети шонли Монголия Халқ революцион партияси тузилган куннинг 45 йиллиги муносабати билан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетига ва Монголиянинг барча коммунистларига қизғин қардошлик саломини ҳамда самимий қутловларини юборди.

КПСС Марказий Комитети социалистик жамият қуришни тугаллашда, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда Монголия Халқ революцион партиясига, Монголиянинг барча коммунистларига ва меҳнаткашларига янги муваффақиятлар тилайди.

(ТАСС).

ТАСС АХБОРОТИ

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ГЕРБИ БЎЛГАН ВИМПЕЛ ВЕНЕРА ПЛАНЕТАСИДА

«Венера-3» автоматик станцияси космик фазода уч ярим ой парвоз қилганидан кейин 1966 йил 1 март Москва вақти билан соат 9 дан 56 минут ўтганида Венера планетасига бориб етди ва унинг сатҳига Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи герби бўлган вимпелни етказди.

Станция парвозининг траекторияси 1965 йил 26 декабрда муваффақиятли тўғрилаб қўйилганлиги туфайли автоматик станциянинг планета билан аниқ учрашуви таъминланди. Бутун парвоз вақтида станция билан мунтазам радио алоқа қилиб ва илмий ахборотлар олиб турилди. Станция Венера планетасига яқинлашган вақтда сўнгги босқичда алоқа сеанси бўлмади.

1965 йил 12 ноябрда учирилган бошқа «Венера-2» планеталараро автоматик станция гелиоцентрик орбита бўйлаб ўз парвозини давом эттириб, 1966 йил 27 февраль Москва вақти билан соат 5 дан 52 минут ўтганда Венера сатҳидан 24 минг километр масофада ўтиб кетди.

Станция планеталараро траекторияга аниқ чиқарилганлиги туфайлигина траекторияни тўғрилаб қўймай туриб, станциянинг планетадан олдиндан белгилаб қўйилган узоқликда парвоз қилиши таъминланди.

«Венера-2» ва «Венера-3» автоматик станциялари ёрдами билан бажарилган экспериментлар планеталараро парвозлар соҳасида принципиал жиҳатдан бир қанча янги вазифаларни ҳал қилиш ва янги илмий маълумотлар олиш имконини берди. Шу станцияларнинг парвозига доир материаллар ишлаб чиқилмоқда ва ўрганилмоқда.

КПСС XXIII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ

ЯНГИЛИКЛАР ТАШАББУСКОРИ

Алишер Навоий номли театрнинг серҳашам фойелари одамга тўла. Танаффус вақти бўлганлиги учун ҳамма залдан бу ерга чиққан. Партия конференциясининг делегатлари бир ерда учовлон-тўртовлон бўлиб, бир ерда олтовлон-еттовлон бўлиб, бошқа бир ерда эса катта давра қуриб гурунглашишаяпти. Улар ҳозиргина партиямизнинг йигирма учинчи съездига делегат қилиб сайланганларни чин кўнгилдан табриклашарди.

Мана, бир даврада, ўн чоғли одам, чамаси қирқ беш ёшлардан ошган, жуссадор бир аёлни ўртага олиб, муборакбод қилар, ишларидан, эришаётган ютуқларидан сўрар эди. Мукаррама опа табрик сўзларини ийманибгина қарши олар, иш хусусидаги саволларга эса қисқа, лўнда қилиб жавоб қайтарарди. Даврага йиғилган чорвадорлар шу тиғиз вақтда ҳам бу аёлнинг бой тажрибасидан бироз бўлса-да хабардор бўлиб қолишга ҳаракат қилишарди. Мукаррама опа уларга гапнинг мағзини айтиб, қилган, қилаётган ва бундан кейин қиладиган ишлари тўғрисида ҳикоя қилиб берарди...

Одамлар опанинг ишига бунчалик қизиқиб қолганларининг сабаби бор. Калинин районидаги Охунбобоев номли колхозда қарийб ўттиз йилдан буён меҳнат қилиб келаётган, бирнеча йиллар давомида раҳбарлик вазифаларида ишлаган бу жонкуяр аёл бундан уч-тўрт йил муқаддам ажойиб ташаббус кўтариб чиққан эди. Ҳозир бутун областимизга ёйилган бу ташаббус чорвачиликка катта янгилик киритмоқда.

Воқеа бундай бўлган эди...

... Колхозда чорвачилик йил сайин оқсаб қолаверди. Сигирлардан соғиб олинадиган сут ҳам, гўшт ҳам камайиб кетди. Сигирлар сутини тортиб қўйди, «бўрдоқи»лар ҳадеганда семиравермади. Нима қилиш керак? Колхоз раҳбарлари, чорвадорлари олдига шу саволлар кўндаланг бўлди. Биров у деди, биров бу деди. Шунда колхоз партия комитетининг секретари Мукаррама опа.

— «Сигирнинг сути тилида» деб бекорга айтишмаган, — дея гап бошлади, — ҳамма гап ем-хашакнинг кўп-камлигида қолган. Қани айтингларчи, агар сигирга истаган озуқасини топиб берсак, сутини тортадими? Тортмайди! Агар бўрдоқиларимизни тўйимли емлар билан боқсак, семирмайдими? Семиради, семирганда ҳам терисига сиғмай кетади!

— Жуда тўғри айтдингиз, Мукаррама опа, — деди кимдир,— лекин ем-хашакни кўпайтириш, айниқса унинг сифатини яхшилаш, тўйимлилигини ошириш учун нима қилишимиз керак? Бошни қотираётган нарса ҳам ана шу.

Мукаррама опа ўтирганларга анчадан бери ўйлаб юрган бир фикрини айтди:

— Фермага ер ажратиб берилса жуда яхши бўларди, — ўтирганлар ялт этиб унга қарадилар, — шунда фермадагилар молларга керакли ем-хашакни ўзлари тўкис қилиб етиштирадилар.

— Ҳозир қандай бўлаяпти? — давом этиб деди Мукаррама опа, — Ем-хашак далачилик бригадаларида етиштирилаяпти. Фермадагилар «ем-хашакни мўл-кўл қилиб, вақтида етказиб беринглар-да» дейишса, бригададагилар «э, олдин сабзавот планимизни бажариб олайлик, ем-хашак бўлса кейин бир гап бўлар» дейишади. Уларнинг ўртасидан нари-бери гап ўтиб туришининг сабаби ҳам ана шунда. Бундай бўлиши табиий. Нега деганингиз-да ҳар ким энг аввало ўзига тегишли иш тўғрисида қайғуради. Ферманинг ўзига ер ажратиб бериб, «мана шунга экин экиб, ўзларингизга керакли ҳосилни етиштириб олинглар» десак, мана кўрасизлар, иш юришиб кетади.

Ўртага бироз сукут чўкди. Ҳамма бу ҳақда хаёл сурарди. Кейин улар Мукаррама опанинг гапини бирин-кетин тасдиқлай бошлашди. Маслаҳат билан колхоздаги сут-товар фермаларига маълум миқдорда ер, ишчи кучи ва техника воситалари ажратиб бериладиган, хўжалик бўйича иккита комплекс чорвачилик бригадаси тузиладиган бўлди.

— Шу бригадалардан биттасига ўзим борсам нима дейсизлар, — деди Мукаррама опа.

— Жуда соз бўларди-ю, — деди раис.

... Орадан бирор йиллар чамаси ўтгач, область чорвадорларининг кенгашида Мукаррама опага сўз берилди. У комплекс чорвачилик бригадалари тузилгач, колхозда аҳвол бирданига яхшиланиб кетганлиги тўғрисида батафсил ҳикоя қилиб берди.

Дарҳақиқат шундай бўлди! Ерга чорвадорларнинг ўзлари хўжайинлик қилабошлашгач, керагидан ҳам кўп ем-хашак етиштирилди. Ҳар бир бош сигирга 10 тоннадан, бўрдоқига боқиладиган ҳар бир бош қорамолга эса ундан кўпроқ силос бостирилди, ҳар бир бош сигир ва қорамол ҳисобига 10—15 тоннадан хашаки лавлаги жамғарилди. Бошқа озуқалар ҳам бисёр бўлди. Энди фермадагиларнинг бригададагиларга ялиниб юришларига эҳтиёж қолмади.

Йил охирида эришилган натижа ҳаммани қувонтирди. Сут, гўшт етиштириш, сигирлардан бузоқ олиш планлари ва мажбуриятлари ошириб бажарилди. Эл дастурхонига тортиқ қилинадиган сут серқаймоқ, гўшт семиз бўлди.

Мукаррама опанинг гапларини залга йиғилган чорвадорлар диққат билан тинглаб ўтиришди, кўпчилик савол бериб, бу ишни қандай ташкил қилиш кераклигини ипидан-игнасигача сўраб олди. Шу кенгашда Мукаррама Юнусова бошчилик қилаётган комплекс чорвачилик бригадаси сингари бригадаларни областда кўпайтириш тўғрисида анча гаплар айтилди...

Область чорвадорларининг кейинги кенгашида Мукаррама опа бундай бригадалр сони юздан ошиб кетганлигини эшитиб ғоят қувонди, айниқса бу бригадаларда ҳам гўшт, сут етиштиришнинг кескин кўпайганлиги уни беҳад руҳлантириб юборди...

Мукаррама опанинг бригадаси етти йилликнинг сўнгги йилини муваффақиятли якунлади. Янги беш йилликнинг биринчи йилини тағин ҳам қувончлироқ якунлаш учун ҳозир қизғин кураш кетаяпти. Бригада коллективининг меҳнатсеварлиги, ишбилармонлиги туфайли гўшт сотиш квартал плани январь ойидаёқ бажариб қўйилди. Сут соғувчилар ҳам планни анча барвақт адо этиб, съезд очиладиган кунгача қўшимча равишда анча сут соғиб олишга астойдил киришганлар. Бригада деҳқонлари эса кўкламги экиш кампаниясига зўр бериб тайёргарлик кўришмоқда.

Олиҳиммат чорвадорлар яқинда Мукаррама Юнусовани Москвага — партиямизнинг XXIII съездига кузатиб қўйдилар. Опа мамлакатимизнинг турли чеккаларидан борган съезд делегатларига ўз бригадаси аъзоларининг ишлари, ютуқлари тўғрисида ҳикоя қилиб беради, тажрибаларини ўртоқлашади.

Биз Мукаррама опа билан фахрланамиз!

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

«Ташкенткабель» заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари бу йил бир қатор ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириб 420 тонна турли хил хошашёларни тежаб қолиш учун курашмоқдалар. Ҳозир корхона цехларида дастлабки муваффақиятлар қўлга киритиляпти. Тежалган материаллардан сифатли кабеллар ишлаб чиқаришга киришилмоқда. Суратда: оғир шланг кабеллари цехининг бир группа ишчилари навбатдаги тадбирларни ишлаб чиқишяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

„...Колхоз ишлаб чиқаришида хўжалик ички ҳисоби бутун чоралар билан ривожлантирилсин, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг ҳуқуқлари кенгайтирилсин ва ишлаб чиқариш фаолиятининг натижалари учун уларнинг масъулияти оширилсин.“

(КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасидан).

БИЗНИНГ ТАКЛИФЛАРИМИЗ

Заводимизнинг коллективи СССР халқ хўжалигини 1966—1970 йилларда ривожлантириш беш йиллик план юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасини зўр қизиқиш ва мамнуният билан кутиб олдилар.

Корхона партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари барча цех, участка ва бригадаларда бу ҳужжатни кенг тушунтириш ва муҳокама қилишни ташкил этдилар. Кабелчиларимиз муҳокама давомида қатор таклифлар билан чиқишаяпти.

Кейинги йилларда республикамиз пойтахтида жуда катта ҳажмда уй-жой майдонлари қурила бошлади. Шунга қарамай уй-жой проблемаси ҳали ҳам энг мураккаб масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Уй шароитини яхшилаш, янги квартираларга кўчиб киришга эҳтиёжи бўлган оилалар ҳали шаҳарда кўп. Бунинг сабаби нимада? Ҳозир шаҳар марказидаги бир қаватли, аммо яшаш учун ҳамма шароитлари бўлган жуда кўп уйлар бузилаяпти. Уларнинг ўрнида янги, кўпқаватли, кўп квартирали турар-жойлар қад кўтармоқда. Эски уйларда яшаган оилалар янги турар-жойлардаги квартираларнинг кўпчилигини эгалламоқдалар. Натижада атрофдан бу уйларга кўчиб кираётган оилалар жуда камчиликни ташкил этмоқда. Бу уй-жой таъминотини яхшилашга маълум даражада тўсқинлик қилаётир. **Бизнинг фикримизча, яшаш учун етарли шароитлар бўлган бир қаватли уйларни бузмаслик керак. Нима кўп Тошкентда бўш майдонлар кўп. Янги уйларни ана шундай майдонларда қуриш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Шундай қилинса уй-жой таъминоти анча яхши йўлга қўйилган бўларди.**

Шаҳарда водопровод, канализация, кабель ётқизиш учун жуда кўп траншеялар қазилмоқда. Ачинарлиси шундаки, бир жойда кетма-кет бир неча траншея қазилади. Бунинг устига траншеялар узоқ вақтгача кўмилмайди, кўчаларнинг чанг ва ифлос бўлишига олиб келади. Мисол учун заводимиз яқинидаги Кабель кўчасини олиб кўрайлик. Унда уч марта траншея қазишди. **Барча коммунал хизмат учун бир йўла траншея қазилса бўлмайдими. Албатта, бўлади. Лекин ҳеч ким бу масала билан шуғулланмаяпти. Бизнингча ана шундай пала-партишликка йўл қўйган айбдорлар қаттиқ жазоланиши, ҳатто жавобгарликка тортилиши керак.**

Заводимиз ишчилари корхона яқинидаги социалистик шаҳарчада яшашади. Бу ерда 20 мингга яқин аҳоли истиқомат қилаётир. Лекин уларнинг маданий-маиший эҳтиёжлари тўла қондирилмаяпти. Тўғри, шаҳарчада тўртта мактаб, битта техникум бор. Бу айрим қийинчиликлар туғдираяпти. **Шунинг учун шаҳарчада янги умумий таълим мактаблари қурилиши лозим.**

В. ЯКШИНА,
Тошкент кабель заводи касаба союз комитетининг раиси.

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИНИНГ АФЗАЛЛИГИ

Яқинда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съездининг Директивалари лойиҳаси эълон қилинди. Бу ҳужжатда халқ хўжалигининг барча тармоқларини, шу жумладан қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш йўллари тўла кўрсатиб берилган.

Директиваларда барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтиришнинг бош йўли ҳосилдорликни оширишдан иборат эканлиги алоҳида қайд этилган. Бундан кўриниб турибдики, эндиги асосий вазифа мавжуд ерлардан унумли фойдаланиб, ҳосилдорликни йилдан-йилга ошираборишдан иборат. Ҳужжатда **«Қишлоқ хўжалик ходимларининг асосий ишлаб чиқариш воситаларидан яхшироқ фойдаланиш ва маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришдан, меҳнат унумдорлигини анча юксалтиришдан, моддий-техника ва пул маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланишдан моддий манфаатдорлиги оширилсин»** дейилган. Биз буни амалий ишимизда синаб кўриб келаётганимиз учун ҳам чуқур ҳис қилмоқдамиз.

Бизнинг колхоз қолоқ хўжаликлар даражасига тушиб қолган эди. 1960 йилда колхозимизда 752 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 17,7 центнердан ҳосил олинган, бир иш кунига 90 тийиндан пул берилган эди. 1965 йилда эса 727 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28,6 центнердан ҳосил кўтарилиб, колхозчиларнинг ҳар бир иш кунига 3 сўм 93 тийиндан ҳақ тўланди. Экин майдони 15 гектар камайган бўлишига қарамай 1965 йилда илгаригига нисбатан 747 тонна кўп пахта етиштирилди. Бу пахта янги ерлар ҳисобига эмас, балки қадимги ерлардан унумли фойдаланиб, ҳосилдорликни ошириш ҳисобига кўпайди. Демак, КПСС XXIII съезди Директиваларида кўзда тутилганидек, мавжуд ерлардан унумли фойдаланилса қишлоқ хўжалик маҳсулотлари шак-шубҳасиз кўпаяверади, хўжалик мустаҳкамланиб бораверади, колхозчиларнинг даромадлари ошаверади.

Биз бунга қандай эришдик? Ҳозирги пайтда одамларнинг ҳам, хўжаликнинг ҳам моддий манфаатларини кўзда тутадиган энг маъқул усул хўжалик ҳисобидир. Биз қувонч билан шуни алоҳида қайд қилиб ўтмоқчимизки, ҳозир колхозларда илгаригидек одамларни уйма-уй юриб ишга айтиб чиқиш йўқолиб кетган. Колхозчилар ҳам энди худди саноат корхонаси ишчиларидек вақтида ишга чиқиб, вақтида қайтиб кетадиган бўлиб қолишди. Чунки ҳар бир киши энди яхши ишласа кўп, ёмон ишласа оз ҳақ олишини билади. Бу — хўжалик ҳисобининг афзаллигидир.

Колхозимизда хўжалик ҳисоби жорий этилганига бир неча йил бўлди. Йилдан-йилга бу усул мукаммаллашиб ва мустаҳкамланиб борган сари кўпроқ ижобий натижаларга эришиляпти. Колхоз ҳам, колхозчилар ҳам кўпроқ даромад оладиган бўлиб бормоқда. Ҳар қандай ишнинг ҳам муваффақиятли ҳал этилиши биринчи навбатда одамларга, уларнинг ишга бўлган муносабатларига боғлиқ. Колхозчиларимизнинг ишга бўлган онгли муносабатлари тобора яхшиланиб боряпти.

Бунинг учун бир мисолни кўрсатиб ўтиш кифоя. Механизатор ўртоқ Ҳайдар Асонов бошлиқ звенода бултур 49 гектар пахта майдони бўлиб, унинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш ва 53 минг сўм даромад олиш планлаштирилган эди. План бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш учун 13400 сўм, ўғит, ёнилғи ва бошқа моддий харажатлар учун 11.400 сўм ажратилди. Бир центнер пахта етиштириш учун 18 сўм сарфлаш белгиланган эди. Звено аъзолари 30 ўрнига 37,1 центнердан ҳосил кўтариб, планни 123,6 процент қилиб бажардилар. Бир центнер пахта етиштириш учун 18 эмас, 14 сўм сарфладилар, 53 минг ўрнига 69 минг сўм даромад олдилар. Ҳосилдорлик ошиб, меҳнат харажатлари кўпайган бўлса ҳам иш ҳақига сарфланиши лозим бўлган пулдан анча тежаб қолдилар. Бу нарса колхозчиларимизнинг ортиқча сарф-харажатларга йўл қўймаслик, ҳосилдорликни ошириш, даромадни кўпайтириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш учун астойдил ҳаракат қилаётганликларини яққол кўрсатиб турибди.

Нега шундай? Чунки колхозчилар ҳосилдорликнинг ошишидан, харажатларнинг камайишидан моддий манфаатдордирлар. Масалан, бизнинг колхозда сметада белгиланган сарф-харажатлар тежалса, тежалманинг 50 проценти, пландан ошиқча етиштирилган пахтадан келадиган пулнинг 35 проценти колхозчиларнинг ўзларига бўлиб берилади.

Хўжалик ҳисобининг бу афзалликлари колхозни моддий жиҳатдан мустаҳкамламоқда.

Дастлабки йилларда биз хўжаликнинг ички аҳволини ҳисобга олиб, колхознинг бўлинмас фондини кўпайтиришга унча эътибор бермай келдик. 1960 йилда бўлинмас фондга 102 минг сўм ажратилган эди. Ўтган йили унга 165 минг сўм ажратилди.

Кейинги йилларда хўжалигимизда бирмунча силжиш юз берган бўлса ҳам, бу ҳали бизни тўла қаноатлантира олмайди. Чунки КПСС XXIII съезди Директиваларидан маълумки, бундан буён қишлоқ хўжалигида ҳосилдорликни ошириш бош вазифадир. Колхозимизнинг пастки ерларида ҳосилдорлик бирмунча яхши бўлса ҳам, қир ерларидан олинаётган ҳосил ҳали қониқарли даражада эмас. Бу ерларда ҳам ҳосилдорликни кўтариш учун экин майдонларини текислаш, суғориш тармоқларини яхшилаш лозим.

Хўжаликнинг муҳим тармоқларидан бири чорвачиликдир. Бироқ чорвачилик ҳали колхозимизга фойда келтирадиган даражага кўтарилган эмас. Сигирлар зотини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш, колхознинг ўзида арзон ем-хашак етиштириш вазифалари ҳали тўла ҳал этилмаган. Колхозчиларга турар-жойлар қуришни кўпайтириш, уларга маданий-маиший хизматни яхшилаш ҳам бизнинг олдимизда турган энг муҳим вазифалардандир.

Ҳозир меҳнаткашларимиз КПСС XXIII съезди шарафига бошланиб кетган умумхалқ мусобақасига қўшилиб кўкламги экиш кампаниясига тайёрлик ишларини кундан-кунга қизитмоқдалар. Мавжуд техника воситалари тўла ремонтдан чиқариб қўйилди. 300 тонна компост тайёрланди. Далага 1130 тонна гўнг ташиб чиқарилди. Ички ариқ-зовурлар тозалаб қўйилди. Ер текислаш ишлари бошлаб юборилди. Аминмизки, бу йил ҳам бизга катта зафарлар келтиради.

П. САУЛЬКИН,
Янгийўл районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси.

В. СЕРЕБРЯКОВ,
колхоз экономисти.

БИРЛАШГАН ЎЗАР...

Назоратчиларимиз асосий диққат-эътиборни район хўжалигининг асосий тармоғи — пахтачиликни ривожлантиришга қаратганлар. Жойларда тузилган группа ва постлар ўз иш планларини ана шунга мослаб тузадилар, ҳар бир мавсумда деҳқончилик ишларининг қандай бажарилаётганлиги: техникани сақлаш, далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, чигит экиш қандай бораётганлигини текширишдан ўтказадилар. Аниқланган камчиликларни ўз вақтида тугатиш юзасидан конкрет чора ва тадбирлар белгиланади.

Тажриба шуни кўрсатдики, қайси бир хўжаликда партия ташкилоти группа ва пост ишларига доимий раҳбарлик қилиб борса, шу ерда иш самарали бўлади.

Районимиздаги кўпчилик бошланғич партия ташкилотлари халқ контроли органлари ишига яхши раҳбарлик қилиш билан бирга тегишли ёрдамни бериб борадилар. Бунга мисол қилиб «Октябрь 46 йиллиги», 1-«Далварзин» совхозлари, Ленин номли, Навоий номли колхозларнинг партия ташкилотларини кўрсатиш мумкин. Бу хўжаликларда халқ назоратчиларининг иши партия бюроси ва мажлисларида вақти-вақти билан муҳокама қилинади. Нималарга эътибор беriляпти-ю, нималар эътибордан четда қолаётганлиги айтиб турилади. Ўз вазифасига сидқидилдан муносабатда бўлаётган назоратчиларнинг тажрибасини оммалаштириш ва шу билан бирга уларни рағбатлантириш юзасидан тегишли чора ва тадбирлар кўрилади. Лекин ҳамма ерда ҳам халқ контроли органларига раҳбарлик яхши йўлга қўйилган деб айтолмаймиз.

2-«Далварзин», «Чаноқ» совхозларидаги халқ контроли комитетларининг иши ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Тўғри, улар конкрет иш планларига эга, бу планлар партия мажлисларида тасдиқлатиб ҳам олинган. Лекин ачинарлиси шундаки, бу планлар қоғозда қолиб кетмоқда. Халқ контроли комитетига кўмаклашувчи группа ва постларнинг иши яхши ташкил этилмаганлиги туфайли қатор камчиликлар содир бўлмоқда. Далварзин пахта тозалаш заводи бўйича ўтказилган текшириш натижасини олиб кўрайлик. Заводда электр энергиясидан тежаб-тергаб, фойдаланишга эътибор берилмаган. Натижада завод бир йил ичида нормада кўрсатилганидан 213 минг киловатт-соат электр энергияни ортиқча сарф қилган. Яъни завод бўйича бир йилда 42.477 сўм зарар кўрилган.

Заводда ҳисоб-китоб ишлари ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ёқилғидан тежаб-тергаб фойдаланилмайди.

Бундай камчиликлар райондаги бошқа кўпгина ташкилотлар ва хўжаликларда ҳам топилади.

Бу ерда бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Биз энг яхши қишлоқ хўжалик илғорларини ўрнак қилиб кўрсатамиз, уларнинг тажрибасини оммалаштириш учун курашамиз. Нега ёқилғини тежаб-тергаб сарфлаган механик-ҳайдовчи ёки шоферни рағбатлантирмаймиз.

Бизнингча, бошланғич партия ташкилотлари масаланинг ана шу томонига ҳам эътибор беришлари керак.

Биз ҳозирги кунда кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик кўрилишини назорат қилиб бормоқдамиз. Назорат қилиниши лозим бўлган ишлар эса кўп. Булардан бири давлат томонидан берилган минерал ўғитларнинг ташиб олинишидир. Кўпгина хўжаликлар бу муҳим ишга етарли эътибор беришмаяпти. Бекобод темир йўл станциясига борган киши аянчли манзаранинг гувоҳи бўлади. Станцияда 200 тоннадан ортиқ ўғит очиқ ҳавода қолиб кетган. Бу ўғитлар совхозларга, Ленин номли колхозга тегишлидир.

Шунингдек, техникани сақлаш, ремонтдан чиқарилган машиналарни қабул қилиб олиш, аҳолига савдо-сотиқ, медицина хизмати кўрсатиш соҳасида ҳам қатор камчиликлар бор. Бу камчиликларни тугатиш учун биз аёвсиз кураш олиб боришимиз керак.

Халқ назоратчиларининг сафи йилдан йилга ўсиб боряпти. Ўтган йилнинг охирларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида партия, касаба союз, комсомол ташкилотларидан 800 га яқин киши халқ контроли органларига вакил қилиб сайланди. Халқ контроли органларига вакил қилиб сайланганлардан 333 киши партия аъзоси.

Ҳозирги пайтда комитет ҳузурида олтита штатсиз бўлим, 47 та штатсиз инспектор иш олиб боряпти.

Район халқ контроли комитети, унинг жойлардаги группа ва постлари бундан буён ҳам янада куч-ғайрат кўрсатиб ишлайдилар, янги беш йилликнинг биринчи йили вазифаларини муваффақиятли бажаришда муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Ю. РУСТАМОВ,
Бекобод район халқ контроли комитетининг раиси.

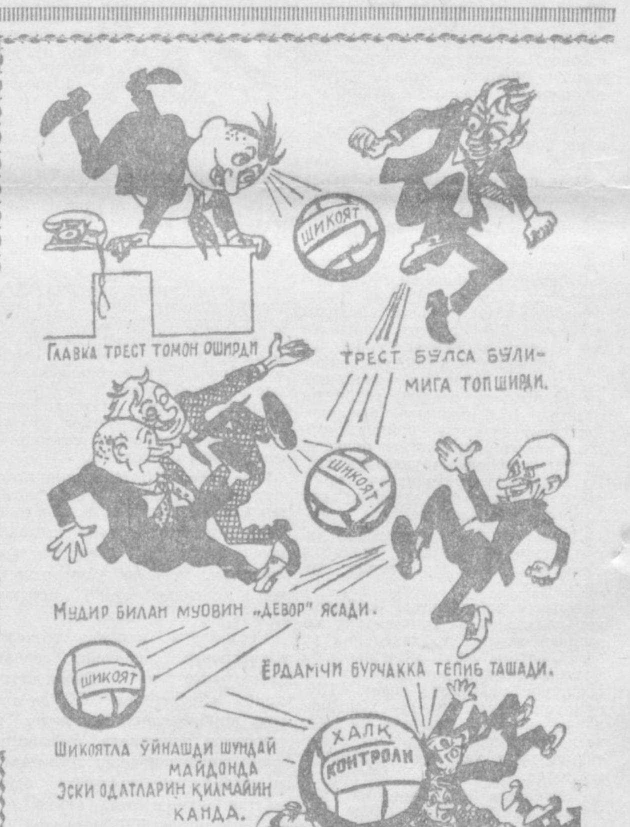

БЮРОКРАТЧА ФУТБОЛ

РСФСР халқ рассоми И. Семенов чизган сурат.
Сўзлар М. Владимовники. («Правда»дан).

ҲАҚЛИ ЭЪТИРОЗЛАР

Тушки танаффус вақти. Ҳозиргина станок ёнида ҳамкорликда меҳнат қилган оғайнилар биргаликда фабрика ошхонасига йўл олишди. Дўстлар стол атрофида давра қуриб, ўтиришди.

— Нима еймиз,— деди улардан бири дўстларига мурожаат қилиб.

— Қани, кўрайлик-чи, менюда нималар бор экан.

— Лағмон, мастава, — деб ўқий бошлади боягi ишчи.

— Доим бир хил овқат экан-да!

— Ҳайронман корхонамиз раҳбарларига, — деди ишчилардан бири.

— Ҳозир ҳамма нарса етарли, тўқчилик, лекин қачон қарасанг бир хил овқат тайёрлашади.

— Э оғайни, — деди унинг шериги, — нимасини айтасан, ўша раҳбарларимизнинг ўзи ошхонага бундоқ қадам ранжида қилиб, бу ердаги таомлардан татиб кўришмайди-да. Шунинг учун ишлари йўқ.

Йигитларнинг эътирозига қўшилмай бўладими, ахир. Ҳақиқатан ҳам шойи тўқиш фабрикасининг ошхонасида доимо бир хил овқат тайёрланади, таомларнинг сифатли ва тўйимли бўлиши учун ҳам қайғурадилар.

Халқ назоратчилари томонидан ўтказилган текшириш натижасида бундай камчиликлар бошқа корхоналар ҳузуридаги ошхоналарда ҳам мавжудлиги аниқланди. Шаҳар умумий овқатланиш бошқармаси, ошхоналар тресті ва саноат корхоналарининг раҳбарлари ҳукуматнинг саноат корхоналарида овқатланишни яхшилаш тўғрисидаги қарорини қониқарсиз бажармоқдалар.

Айниқса 1-пойафзал фабрикаси, «Юлдуз» тикувчилик фирмаси, ўйинчоқлар фабрикаси, «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасига қарашли ошхоналарнинг хизматидан меҳнаткашлар ҳақли равишда норози бўлмоқдалар.

Бундан уч йил илгари Тошкент тўқимачилик комбинати маъмуриятига ошхона-фабрика ва пиширилмаган таомлар билан савдо қилувчи павильон қуриш тўғрисида кўрсатма берилган эди. Бироқ, ошхона-фабрика қурилиши ҳамон судралиб келмоқда.

Саноат корхоналари ҳузуридаги ошхоналар ишидаги камчиликлар тўғрисида гапирар эканмиз, тайёрланадиган таомларга баъзан қиммат нарх қўйилишини ҳам қайд қилишга тўғри келади. Уларда ун, крупа, сут ва сабзавотлардан хилма-хил таомлар тайёрлашга мутлақо эътибор берилмайди.

Ошхонага сарф қилинадиган харажатларни камайтириш, бир қатор қўшимча хизматларни амалга ошириш — арзон нархдаги таомлар тайёрлаш имкониятини берадиган муҳим тадбирлардан бири. Лекин ошхоналар тресті ва саноат корхоналарининг раҳбарлари бундай тадбирларни амалга оширишга эътиборсизлик билан қараб келмоқдалар. Ошпазларнинг малакасини ошириш, уларга талабчанликни кучайтириш тўғрисида баъзи раҳбарлар деярли бош қотирмайдилар. Назоратнинг йўқлигидан фойдаланган айрим ошпазлар ўз вазифаларига совуққонлик билан қарайдилар.

Бу камчиликлар, айниқса, Октябрь, Куйбишев, Ленин районлари ошхоналар трестларига тааллуқлидир.

Кўпгина завод ошхоналарида хизмат кўрсатишнинг прогрессив усулидан фойдаланилмайди. Масалан, Тошкент тўқимачилик комбинатига қарашли ошхоналардан биронтасида ҳам ўз-ўзига хизмат кўрсатиш йўлга қўйилмаган. Шаҳар ошхоналар трестига қарашли ошхоналардан ҳеч қайсисида ишчи-хизматчиларга олдиндан чек сотиб қўйиш тажриба қилинмайди.

Шаҳар халқ контроли комитетининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида енгил саноат корхоналари ошхоналари ишидаги юқоридаги сингари камчиликлар очиб ташланди ва шаҳар умумий овқатланиш бошқармаси, ошхоналар тресті зиммасига бир ҳафта давомида аниқланган камчиликларни тузатиш вазифаси топширилди.

К. АБРАМОВА,
ЎзССР халқ контроли комитети инспектори.

И. ВАҲРОМОВ,
Тошкент шаҳар халқ контроли комитети инспектори.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ АМАЛДА

Тошотар

Олмалиқ пиво заводининг собиқ директори Я. Криницин область партия-давлат контроли комитетининг 1963 йил апрель ойидаги мажлиси қарори билан ишдан четлатилди-ю, бош бухгалтер А. Комлеванинг ороми бузилди. Чунки А. Комлева Криницинниng заводга директор қилиб тайинланганини эшитиб Самарқандда ишлаб турган еридан Олмалиққа келган эди-да. Ишлар энди юришиб турганда ошга пашша тушиб, директорнинг пинҳона ишлари халқ контролёрлари томонидан фош қилинди. Текширув натижасида заводда йирик ўғирликлар, молиявий чалкашликлар борлиги аниқланди. Бунинг устига Криницининг манмансираб партия, касаба союз ташкилотлари билан ҳисоблашмай қўйганлиги маълум бўлди. Область партия-давлат контроли комитети ўзининг 1963 йил апрель ойида бўлиб ўтган мажлисида Я. Криницинни бундан буён директорлик вазифасида қолдириш мумкин эмас, деган қарорга келди. Ана шу қарорга биноан озиқ-овқат бош бошқармаси уни ишдан олиб ўрнига дипломли ёш мутахассис Ф. Авазовни қўйди.

Ҳомийсидан ажралган А. Комлева кунларнинг бирида собиқ бошлиғига:

— Жуда директор бўлмасанг, бош инженер бўларсан, ҳаракатингни қил, ҳарҳолда ёмон бўлмайди, — деб шивирлади.

— Оҳ, қани энди, — бармоқларини қисирлатиб деди Криницин.

— Лекин қандай қилиб?

— Аввал Авазовни яхшиликча кўндиришга ҳаракат қиламиз. Унамаса йўли осон. Иш камчиликсиз бўлмайди. Устидан ёзамиз деди.

Маслаҳатни бир жойга қўйган Комлева билан Криницин янги директорга оғзаки «ультиматум» топширдилар. Авазов эса бошқарма томонидан юборилган инженер ишни удда қилаётгани, уни бўшатиб ўрнига Криницинни олиш нотўғри бўлишини уларга тушунтирди.

Ана шундан кейин юқори ташкилотларга шикоятномалар ёғила бошлади. Ёш мутахассис эндигина ишлаб чиқариш билан шуғулланаман, деб турганида эшикдан текширувчилар кириб келишади. Комиссия то ҳақиқатни тушуниб бир қарорга келгунча корхона раҳбарлари овора-сарсон. Бир комиссия ишни тугатиб эшикдан чиқса, иккинчиси бошқа идорадан шикоятлар папкасини кўтариб кириб келади. Яна текшир, асаб қўзғаш. Комлева эса, заводда кишиларни чийлаб бўҳтонлар тўплайди. Комиссия натижа чиқаролмагач, бош бухгалтер текширган комиссиянинг ўзига тош отади.

Мана, Комлеванинг шикоятларидан бири. У «Известия» газетасига ёзилган. Мазкур шикоят бўйича жуда обрўли комиссия тузилиб, унга озиқ-овқат Бош бошқармаси вакиллари Юровский ва Малькова, шаҳар прокуратурасини вакили Ўринбоев ўртоқлар бошчилик қиладилар. Бир ой текширув натижасида янги директорни қоралайдиган бирор ножўя иш топилмайди. Билъакс, шикоятдаги нуқсонлар собиқ директор Я. Криницин билан шикоятчи А. Комлеванинг бирга ишлаган вақтида рўй берганлиги маълум бўлди.

Бош бухгалтер Комлеванинг «заводда ишчи ва хизматчиларнинг туғилган кунлари нишонланади, ичкиликбозлик қилинади», деган гаплари ҳам шикоятчининг зарарига ҳал бўлди. Маълум бўлишича, Я. Криницин директорлик қилган вақтда А. Комлеванинг ўзи заводда именина зиёфати берган. Бухгалтерия ҳисоб-китоб ишлари ҳам мутлақо бўшаштириб юборилган. Моддий жавобгар шахслар ўз вақтида ҳисобот бермаганлар. Инвентаризация ишлари эса вақтида ўтказилмаган.

1963 йилдан бери Комлева шикоят ёзмаган идора қолмади. Шаҳар прокуратурасига ёзди. Ундан натижа чиқмагач, ОБХСС идораларига ёзди. Бу шикоятлар ҳам тасдиқланмагач, СССР прокуратурасига, шаҳар, область, республика халқ контроли комитетларига устма-уст шикоят ёзаверди. Комлеванинг шикоятлари бўйича қанчадан-қанча кишилар ўз вақтларини беҳуда ўтказдилар. Лекин бош бухгалтер ҳамон кечалари бедор. Энди пиво заводи қолиб шаҳар ва область прокуратуралари устидан бўҳтон ёзиб юрибди.

Яқинда янги директор Ф. Авазовнинг директорликка тайинланганлигига, яъни А. Комлеванинг аризабозликни бошлаганига роппа-роса уч йил тўлади. Ана шу давр мобайнида заводда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 250 минг деколитрдан 320 минг деколитрга кўтарилди. Завод ҳовлисида катта подвал қуриб ишга туширилди. Ташқи канализация яхшиланди, корхона территорияси асфальтланди. Ишлаб чиқаришга янги ускуналар ўрнатилгач, меҳнат шароити яхшиланди ва унумдорлиги ошди.

— Устма-уст текширишлар, ишимизга анчагина путур етказди, албатта. Коллективимизнинг завод экономикасининг ривожлантириш йўлидаги курашига ана шундай зарарли тўсиқлар бўлмаганида корхонада бундан ҳам каттароқ бурилиш ясаш мумкин эди, —дейди завод директори Ф. Авазов.

Яқинда завод партия, касаба союз ташкилотлари республика озиқ-овқат министрлигининг пиво трестига Комлеванинг ножўя ҳатти-ҳаракатлари ва шикоятбозлиги, корхонага зарар келтираётганлигини, коллектив ўртасида обрўси қолмаганлигини ёзди.

Бироқ, трестдаги ўртоқлар Комлеванинг игвогарлиги, шикоятбозлигини билатуриб бирор чора кўрмаётирлар.

Шундай экан бу ишга республика озиқ-овқат министрлиги аралашмоғи ва ҳалол меҳнат қилиб заводда ҳисоб-китоб ишларини яхши йўлга қўйиш, корхона экономикасини юксалтириш учун ҳисса қўшиш ўрнига, умрини шикоятбозлик билан ўтказиб давлатга қанчадан-қанча зарар келтираётган шахсга нисбатан тегишли чора кўриши керак.

Ш. ҚОСИМОВ.

ЯНГИЙЎЛДАГИ «Халқобод» комбинатининг коллективи янги сайин боғ-роғларни кенгайтирмоқда. Навоий номли 6-бўлимда ерларни ўзлаштириш ҳисобига йил янгидан 50 гектар боғ барпо қилинди. Яна 160 гектар қир-адрлар ўзлаштирилиб, кўчат ўтқазиш учун ерлар текисланмоқда. Суратда (чапдан): бўлим бошқарувчиси К. Абдужабборов ва агроном Б. Абдуллаев ўртоқлар янги очилган ерларга ўтқазиладиган олма кўчатларини кўздан кечирмоқдалар.

Ф. Лутфуллаев ва А. Тўлаганов фотоси.

МОҲИР ЧЎПОН

Қир ва адрларда иш қизғин. Баҳор шабадаси кишининг кўнглини шод этмоқда. Ана шундай ҳаётбахш дамларда Қурама тоғларининг этакларига бориб кўринг-а. Қўй-қўзиларнинг маърашлари, чўпонларнинг «қурув-қурув»лари эшитилади. Чорвадорлар қўй-қўзиларни майсага тўйдириб боқишаяпти. Ҳар бир отарда ана шундай иш қизғин. Чўпонлар қўзилатиш кампаниясини муваффақиятли ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. Ҳа, моҳир чўпонларнинг деярли ҳаммаси ўз зиммасига юклатилган вазифани сидқидиллик билан бажаришга ҳаракат қилмоқда. Маҳкам Иброҳимовнинг ишидан кўпчилик хурсанд. У йилдан-йилга баракали меҳнат қилиб, иззат ва ҳурмат қозонмоқда. У, ўзига бириктирилган қўйларни яхши боқяпти. Чорва моллари туёғини кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда Маҳкам аканинг хизмати катта. Ғайратли чўпон кечалари ҳам тез-тез қўйлардан хабардор бўлиб туради, ем-хашак беради. У ўтган йили ҳар юз бош совлиқдан 104 бошдан қўзи олиб, топшириқни анча ошириб бажарди.

— Чорва молларини, — дейди у, — қишловдан яхши чиқардик. Қўйларимиз нобуд бўлмади. Ем-хашакни ўз вақтида бериб турганлигимиз сабабли ҳаммаси семиз ва соғлом. Эндиликда қўзилатиш кампанияси бошланди. Биз бу ишга ҳам пухта тайёргарлик билан барвақт киришдик. Чорва бинолари етарли. Совлиқларни ем-хашакдан толиқтирмаймиз. Мақсадим ҳар юз бош совлиқдан 110 тадан қўзи олиш. Ваъдамнинг албатта устидан чиқаман. Бошқа чўпонлар каби мен ҳам партиямиз XXIII съездини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлайман.

Илғор чўпонлардан ҳисобланган Эшбой Маннонов, Турон Аутовларнинг отарларида ҳам бўлдик. Қўй-қўзилар тўйдирилиб боқилмоқда. Қўзилатиш ҳам чакки эмас. Ҳар куни ўнга яқин совлиқ қўзилаяпти. Шуниси қувончлики, кўп совлиқлардан эгизак олиняпти. Чорвадорларнинг ғайрат билан меҳнат қилишлари натижасида қўзилар соғлом ўсмоқда.

Қ. ШУҲРАТОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Тошкент» наслчилик совхози.

РЕМОНТЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг механизаторлари техника ремонтини тезроқ тамомлаш юзасидан қизғин кураш олиб бормоқдалар. Улар ишнинг сифатли бўлишига алоҳида эътибор бермоқдалар. Жамол Қосимбоев, Хван Тимофей, Ким Ирлан, Михаил Баязитов каби механизаторлар топшириқни 1,5 баравар қилиб адо этишмоқда. Колхозда ҳаммаси бўлиб 50 та трактор бор. Ҳозир буларнинг деярли ҳаммаси ремонтдан чиқиб қолди. Колхозда сеялка, борона ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини ҳам тезда тахт қилиб қўйиш учун ҳаракат қилинмоқда.

Э. ДОВУТБЕКОВ.

ДАЛА ИШЛАРИ ҚИЗҒИН

Оққўрғон районидаги жуда кўп хўжаликларнинг аъзолари КПСС XXIII съезди шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, дала ишларини намунали ташкил қилмоқдалар. Айниқса, Ҳамид Олимжон номли, «Озод» ва бошқа колхозлардаги ишлар ибратлидир. Колхозчилар кўкламга экишни қисқа вақтда ўтказиш юзасидан пухта тайёрланмоқдалар. «Озод» колхозининг аъзолари техникадан ва ишчи кучларидан моҳирлик билан фойдаланиб, ариқ-зовур қазиш ишларини муваффақиятли тамомладилар. 6500 кубометрдан ортиқ ариқ ва зовур тозаланиб қўйилди. Ҳозир колхозчилар шудгор қилинган ерларни текислаб экишга тахт қилиб қўймоқдалар.

Райондаги Калинин номли колхозда ҳам иш қизғин. Ҳакимбой Тоғаев бошлиқ пешқадам звенода ҳар гектар ердан ўтган йилга нисбатан 5—7 центнердан кўп ҳосил кўтариш юзасидан иш олиб борилмоқда.

Т. МАҲКАМБОЕВА,
А. НОДИРОВ.

МАКТАБЛАРДАН ДАРАКЛАР

Пойтахтнинг Киров районидаги бир қатор мактабларда ўқитувчилар халқ университети иш олиб бормоқда. Шу ўқув йилида райондаги 50,70-мактаблар ҳузурида эстетика факультетлари очилди. 20-мактаб коллективи эса ота-оналар факультетига актив қатнашяпти.

Ўз фаолиятини жонлантириб юборган бу университетларнинг машғулотларига кўп киши қатнашади. 150-мактаб коллективи ташаббуси билан иш бошлаган университетда «Ўқувчиларни интернационализм руҳида тарбиялайлик», «Мактаб ва оила» деган темаларда ўтказилган машғулотлар тингловчиларда яхши таассурот қолдирди.

С. СУЛТОНОВ.

Ўтган йили Оржоникидзе районидаги «Правда» колхози кучи билан бу ерда янги мактаб биноси қурилабошлаган эди. Яқинда шу мактаб фойдаланишга топширилди. Ҳозир унда жами 22 та синфхона бўлиб, колхозчиларнинг мингга яқин фарзанди таълим олмоқда.

Мактабни ўз оталиғига олган «Правда» колхози бу йил ҳам мактаб ёнига қўшимча синф хоналари қуриб беришни ўз зиммасига олди. Бу оталик ёрдамидан мактаб коллективи беҳад хурсанд.

Ў. ҚЎРҒОНОВ.

ИБРАТ—ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

«Тарбиялаш — ҳаётга тайёрлаш демакдир; ўзи ҳаёт кечиришни билмайдиган киши бирор кишини ҳаётга тайёрлай оладими? деган савол туғилади» деб ёзган эди Д. И. Писарев. Ҳақиқатан ҳам инсон тарбияси ижтимоий ривожланишнинг муҳим факторларидан бирини ташкил этади. Ахлоқий тарбия эса — шахснинг ахлоқий фазилатларини бир мақсадга қаратиб, шакллантиришдан иборатдир.

Социалистик жамиятда амалга оширилаётган тарбиянинг асосий мақсади ёш авлодни ўз ишининг ҳақиқатлигига қатъий ишонган, ўз манфаатларини жамият манфаатларидан устун қўймайдиган, жамият мулкини кўз қорачуғидек сақлайдиган инсонпарвар кишилар қилиб етиштиришдир. Ана шундай ғоявий етук, олижаноб маънавий дунёга эга бўлган кишиларни тарбиялашда ибрат—намуна кучининг роли ғоят катта.

Бола туғилган кунидан бошлабоқ оила, ота-она тарбиясида ва уларнинг таъсири остида бўлади. Зотан, инсон шахсининг шаклланиши худди шу оиладан бошланади. Чунки, болалардаги дастлабки тасаввур ва тушунчалар оилада ҳосил бўлади, уларнинг характери, дид ва одатлари таркиб топади.

Ёшларни ахлоқий жиҳатдан тарбиялашда турли-туман восита ва ибратлар ғоят муҳим ўрин тутади. Тарбия воситаси бўлиб хизмат қиладиган ибрат-одамларнинг юриш-туриш ва ҳатти-ҳаракатларининг тарбияланувчилар онги ва феъл-атворига, хулқига кўрсатадиган таъсиридир.

Доҳий В. И. Лениннинг социалистик жамиятда ибратнинг кучи тобора зўрайиб боради, деган кўрсатмаси шубҳасиз, ёш авлоднинг тарбиясига ҳам бевосита алоқадордир. Ватанимиз илғор кишиларининг, ота-оналар ва тарбиячиларнинг ибрат бўладиган фазилатлари ёшлар идеалларини ташкил топтиришга, уларда юксак маънавий ҳислатларни тарбиялаш ва мустаҳкамлашга катта таъсир кўрсатади.

Ибратнинг тарбиявий кучи болаларнинг тақлид қилишга мойил ва қобил бўлишларига асосланган. Болаларга нисбатан эҳтиёт ва эътибор билан муносабатда бўлиш уларнинг кучи ва идрок этиш даражасини ҳам ҳисобга олишни тақозо қилади. Болаларни севиш, уларга нисбатан эҳтиёт ва эътибор билан муносабатда бўлиш ота-оналарнинг ва оиладаги катта кишиларнинг ибрат бўладиган намуналари тарбиявий таъсирни шубҳасиз оширади.

Оиладаги муносабатлар болага катта таъсир кўрсатади. Катталарни, уларнинг сўзлашуви ва хулқ-атворини болалар кузатиб турадилар, оила аъзолари ўртасидаги муносабатларнинг характери ҳам болаларнинг эътиборидан четда қолмайди. Катталар ўзларини дағал тутса, бир-бири билан жанжаллашса, оғзидан ёмон сўзлар чиқса, буларнинг барчасини болалар ҳам албатта такрорлайди. Чунки, болада дунёқараш, хулқ-ахлоқ нормалари теварак-атрофдаги кишиларнинг маданий, маънавий савияси таъсирида ҳосил бўла боради.

Айрим ота-оналар болалари ёлғон сўзлаётганлигини кўриб ҳайрон бўлишади, ўз фарзандларининг ёлғончилиги сабабини топиша олмайди. Ахир, бунинг асосий сабабларидан бири катталарнинг бемаъни ибрат кўрсатиши-ку! Бундай вақтда халқимизнинг «Ҳар ким экканин ўради» ёки «Қуш уясида кўрганин қилади» деган ҳикматли гапларини эслаш ўринлидир. Шу сабабли, ота-оналар ўз болаларининг ярамас хулқ-атворига ҳайрон бўлган вақтларида, дастлаб уларнинг ўзларидан: «Сиз ўз болаларингизни қандай тарбиялагансиз» деб сўраш ўринли бўлур эди. А. С. Макаренко айтганидек, инсондан мумкин қадар кўпроқ талаб қилиш ва уни мумкин қадар ҳурмат қилиш керак. Оилада ота-онанинг болаларга муносабати ҳам худди ана шу принципга асосланиши керак.

Кишиларга ҳурмат билан қараш ўз оила аъзоларининг: отанинг онага, онанинг отага ва болаларга, болаларнинг ота-онага ҳурмат билан қарашидан бошланади.

Болаларнинг интизомлилиги, тартибли, хулқ-атворли бўлиши катта ёшдаги кишиларнинг болаларни оилада тарбиялашдаги ҳамжиҳатлилигига боғлиқдир. Болаларни катталарга ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашнинг намунасини қуйидаги мисолда яққол кўриш мумкин. 9 болани тарбиялаб ўстирган Юсуповлар оиласида фикримизнинг далили бўла оладиган манзарани кўрамиз. Педагог Ғани ака билан Иқбол опа ўз болаларини жуда ёш чоғиданоқ катталарнинг сўзига қулоқ солишга ўргатганлар. Бола қанчалик йиғламасин, она боласига ич-ичидан куйишини сиртдан сездирмаган ҳамда боланинг ота ёки она лозим топганидек иш тутганига қадар индамаган. Болаларни тарбиялаш масалалари юзасидан ота билан она ўртасида ҳеч қандай келишмовчилик бўлмаган. Эр-хотин ҳамма масала тўғрисида илгаридан болалар йўқлигида маслаҳатлашиб олишган, барча масала юзасидан бир-бирларини қўллаб-қувватлашган. Шунинг учун ҳам болалар улғайган сари бирор нарсанинг мумкин ёки мумкин эмаслигини уларга тушунтириб бериш осон бўла борган. Ҳозирда Ғани ака ва Иқбол опанинг тарбиялаган болалари хушмуомала, камтар, меҳнатсевар, атрофдагиларни самимий ҳурмат қиладиган ажойиб кишилар бўлиб етишганлар.

Тарбиявий ишда энг асосий нарса оила ҳаётини тўғри ташкил этишдир. Ота-она ўзларининг юксак маънавий қиёфалари билан болага намуна бўлишлари, яхши хулқ-одат намуналарини кўрсатишлари лозим. Луиза Дарнемон «Женни Маркс» деган китобида К. Маркс ва Женни Марксининг оиласи ҳақида бундай ёзади: «Турмушдаги ҳар қандай мусибатларга қарамасдан Карл ва Женни Маркс ўз болалари учун ҳар доим ўрнак бўлиб келган ота-оналардан эди. Улар астойдил ва сидқидилдан сева оладиган кишилар эди. Уларнинг севгисига содиқ, вафодорлигига, бир-бирига бўлган ҳурматига ва инсониятнинг энг юксак ғоялари учун курашда ажралмас бирлигига асосланган шахсий ўзаро муносабатлари болаларни бир-бирига ўзаро ишонч, ўз кучларига ва келажакка ишонч руҳида тарбиялади. Натижада, уларнинг болалари мард, илғор ва бахтиёр кишилар бўлиб етишдилар».

Ота-оналарнинг ибрат бўладиган шахсий намуналари тарбиявий таъсирни оширишда энг муҳим шартдир. Агар ота-оналар ўз болаларидан ростгўй, софдил, саранжом, меҳнатсевар бўлишни талаб этсалар-у, аммо ўзлари бунинг аксини қилсалар, у ҳолда бундай тарбиянинг натижаси кам бўлади. Доҳиймиз В. И. Лениннинг сўзи билан айтганда: агар одамнинг сўзи билан иши бир-бирига тўғри келмаса—бу жуда ёмондир. Бу иккиюзламачиликка олиб боради.

Ибрат — болаларни ва ёшларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашнинг қудратли воситаси экан, ўз хулқ-атворимиз билан уларга яхши намуна кўрсатайлик.

Э. САЛИМОВА,
илмий ходим.

СИЁСИЙ МАОРИФ ШОХОБЧАЛАРИДА

ҚИЗИҚИБ ЎРГАНМОҚДАЛАР

Республика «Союзпечать» бошқармаси партия ташкилоти ишчи ва хизматчиларнинг талабини ҳисобга олиб, кундалик сиёсий ахборот ташкил этди. Бундан мақсад КПСС XXIII съезди Директиваларини ўрганишдир. Сиёсий ахборот ҳар куни иш бошланишидан олдин ёки ишдан кейин 30 минут давом этади.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ИНЖЕНЕРЛАР ЎҚИМОҚДА

Куйбишев район партия комитети ҳузурида иқтисодий мактаб иш бошлади. Мактаб тингловчилари инженерлар, экономистлар ва бошқа саноат мутахассисларидан иборат. Машғулотларни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институти, олий партия мактаби, Тошкент политехника институтининг ўқитувчилари, олимлари олиб бормоқдалар. Иқтисод фанлари доктори, профессор О. Б. Жамолов, иқтисод фанлари кандидати Х. Г. Газизова ўртоқларнинг «Социализмнинг асосий иқтисодий қонунлари ва ундан корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолиятида фойдаланиш», «Саноат корхоналарида капитал маблағ сарфлашнинг иқтисодий эффектини ошириш йўллари» деган темаларда ўқиган лекциялари тингловчиларга манзур бўлди.

Ю. ИГНАТОВ.

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАР ТЎГАРАГИ

Хўжалик буюмлари заводида ташкил этилган социалистик саноат корхоналари экономикасини ўрганиш тўгарагида машғулотлар қизғин давом этмоқда. Пропагандист Ш. С. Браславский ҳар бир машғулотни бошлашдан олдин унга пухта тайёргарлик кўради, корхонанинг экономикаси, планларнинг бажарилиши, маҳсулот таннархига оид материаллар билан танишади. Шунинг учун ҳам машғулотлар қизиқарли ўтмоқда. Тўгарак машғулотларида ҳаммаси бўлиб 20 га яқин коммунист ва комсомол аъзоси қатнашади. Булардан А. Набиев, А. Рашидов, Қ. Алимова каби ўртоқлар ўтилган темаларни пухта ўзлаштириб бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Х. ТЎЙЧИЕВ.

ЛЕКЦИЯЛАР ТАЪСИРЧАН БЎЛСИН

Юқори Чирчиқ район «Билим» жамияти бўлимининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда жойлардаги лекторлар группасининг бошлиқлари, партия ташкилотларининг секретарлари иштирок этдилар ва «Билим» жамияти район бўлимининг бошлиғи Т. Андабоевнинг докладини эшитдилар. У кенгаш қатнашчиларига лекция пропагандасини яхшилаш ва унинг таъсирчанлигини ошириш учун нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида гапириб берди. Ҳозирги пайтда лекторларнинг асосий диққат эътибори КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасини аҳоли ўртасида кенг тушунтиришга қаратилмоғи лозимлигини алоҳида уқдирди.

Э. ИСҲОҚОВ.

ҒУЛОМНОДИР Акбаров Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг пешқадам бузоқбоқаридир. У ўзининг меҳнатсеварлиги ва ишбилармонлиги билан колхозчилар ўртасида обрў қозонган. Ғуломнодир ака йил бошидан буён 80 бош бузоқни боқиб катта қилди. У йил охиригача 250 бош бузоқни намунали парвариш қилиш мажбуриятини олган. Суратда: ўртоқ Ғ. Акбаров бузоққа сунъий сут ичирмоқда.

И. Зайнуддинов ва Д. Шчедринский фотоси.

МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТДАН ТЎҒРИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Область халқ хўжалигини ривожлантиришда Оҳангарон шаҳар меҳнаткашларининг ҳиссаси ҳам салмоқли. Ўтган йили халқ хўжалиги планининг бажарилиши шаҳар бюджетининг ҳам бажарилишини таъминлади.

Жонажон Коммунистик партия ва ҳукуматимизнинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги туфайли етти йил ичида шаҳар бюджети ҳажми 2,9 марта ўсди. 1965 йилда шаҳар бюджети даромадлар бўйича 101,2 процент қилиб бажарилди. Кўпгина саноат корхоналари фойдадан олинадиган даромадни кўпайтиришга эришдилар. Шаҳардаги коммунал хўжалик ва ободонлаштириш бошқармаси аҳолига хизмат кўрсатиш планини 102,5 процент қилиб адо этди.

Лекин шуни айтиш керакки, шаҳардаги корхона ва хўжалик ташкилотларининг молия-хўжалиги фаолиятида камчиликлар ҳам бор. Шаҳардаги маданий-маиший хизмат кўрсатиш комбинати (директори В. Старшинов ва бош бухгалтери М. Криволапова ўртоқлар) бир неча йилдан буён товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва уни аҳолига сотиш планини бажармасдан келмоқда. Оқибатда, фойда келтириш плани бажарилмаяпти, маиший хизматни кенгайтиришга маблағ йиғилмаяпти.

Тўғри, маиший комбинат бўйича 1965 йилда ялпи маҳсулот плани 3 минг 400 сўм ортиқча бажарилди. Бироқ, товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш планига 51,8 минг сўм етишмади.

Бунинг асосий сабаби шуки, комбинатда саноат-молия плани йўқ, материалларни сақлаш устидан етарли контроллик олиб борилмаётир. Оқибатда комбинат ўтган йилда маблағларни қарзга олиш, нормадан ортиқча запас хомашё ва материалларни сақлаш туфайли молиявий томондан оғир аҳволда қолди. Бундан ташқари комбинатда мастерлар иши устидан етарли контроллик қилинмаётганлигидан, тушган маблағларнинг бир қисми баъзи ходимларнинг шахсий манфаатига харажат қилинаётганидан ранжийсан киши.

Текширишда шу нарса аниқландики, комбинатдаги 17 мастерскойдан 11 тасига тушган 126 буюртма квитанциясиз қабул қилинган. Комбинат раҳбарлари план ва молия хўжалигидаги камчиликларга тезроқ барҳам бериб, нормадан ортиқча запасларни ва дебитор қарзларини камайтириб, корхонанинг 1966 йилда рентабел ишлашини таъминлашлари зарур.

Оборот солиғи шаҳар бюджети ҳажмининг қарийб 40 процентини ташкил этади. Бу даромадларнинг ўз вақтида тушиши халқ хўжалигини ривожлантириш ва бюджет планида кўрсатилганидек, молиявий тадбирларнинг ўз вақтида белгиланишига боғлиқдир.

Афсуски, 1965 йилда айрим корхоналар, айниқса савдо ташкилотлари ишлаб чиқариш товарларини жўнатиш планини бажармадилар, савдо ташкилотлари товар фондини тўла ололмадилар. Натижада бюджетга оборот солиғидан 103,7 минг сўм маблағ тушмади. Кўпгина корхона ва ташкилотларда тўлов интизомига риоя қилинмаётир. Масалан, 1965 йилда «Узбекуголь» комбинати даромаддан келадиган 786,6 минг сўмни, гўшт комбинати 139,6 минг сўмни, 29-автобаза 151,2 минг сўмни, сут заводи 126,2 минг сўмни, 72-автобаза 72,8 минг сўмни белгиланган муддатидан кечиктириб топширишга йўл қўйдилар.

Шуни айтиш керакки, баъзи корхона ва муассасаларда давлат маблағидан ўз ўрнида фойдаланмаслик ҳоллари рўй бермоқда.

1966 йилда бюджет даромадлари шаҳар бўйича 9958 минг сўмга белгиланган. Шундан 38,2 процентини социалистик хўжалик корхона ва ташкилотлари тўлайдилар. Маблағнинг қолган қисми эса, халқ хўжалиги ва социал маданий тадбирлар учун мўлжалланган. Халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, социал таъминот бўйича ҳам 1966 йилги маҳаллий бюджет суммаси анча ошди.

Шунинг учун жойлардаги саноат корхоналари, муассасаларнинг раҳбарлари маҳаллий бюджетдан тўғри фойдаланиб, давлат маблағларининг ортиқча сарф қилинишига йўл қўймасликлари керак.

Шубҳа йўқки, Оҳангарон меҳнаткашлари 1966 йил халқ хўжалиги плани ва бюджетини шараф билан бажариб, шаҳар экономикасини юксалтириш йўлида яна бир катта қадам қўядилар.

А. САИДОВ,
Оҳангарон шаҳар молия бўлимининг мудири.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ТАЛАБ ҚОНДИРИЛАДИ

Редакцияга келган бир хатда шундай дейилган:

«Ўтган йил 2-«Оҳангарон» совхози маъмурияти электр симларини янгилаймиз, деб «Яккатут», «Жанжал», «Оқ тепа» қишлоқларидаги мавжуд электр симларини узиб ташлаган эди. Кўп ўтмай совхоз маркази юқори қувватли электр билан таъминланди. Лекин юқорида кўрсатилган қишлоқ аҳолиси электрсиз қолди. Бу тўғрида бир неча марта совхоз раҳбарларига мурожаат қилдик, лекин бизнинг талабимиз шу кунгача натижасиз қолиб келмоқда...»

Редакция ушбу хатни текшириш ва чора кўриш учун Ўрта Чирчиқ район ижроия комитетига юборган эди. Яқинда район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ З. Ғойибназарованинг имзоси билан жавоб олдик. Унда айтилишича, совхоз маъмурияти қишлоқларни электрлаштиришга киришган. Шу йилнинг январь ойида «Оқ тепа» қишлоғи электрлаштирилган. Қолган қишлоқларга столбалар ўрнатилиб, сим тортиш ишлари бошланган. Бинобарин, бу йил қишлоқ аҳолиси Ильич нуридан баҳраманд бўлади.

ШАРАФЛИ БУРЧИМИЗ

КПСС Марказий Комитети Пленумининг «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директиваларининг лойиҳаси» ҳақидаги қарори бутун совет кишилари қатори область маиший хизмат кўрсатиш ходимларини ҳам янги зафарлар сари руҳлантириб юборди. Халқимиз турмуш фаровонлигини янада юксак даражада ошириш руҳи билан суғорилган янги беш йиллик план лойиҳасида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш турларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилган. Бу маиший хизмат кўрсатиш ходимлари зиммасига ишлаб чиқаришни тинмай механизациялаштириш ва хизмат кўрсатиш маданиятини янада ошириш йўлида катта ва масъулиятли вазифаларни юклайди.

Область маиший хизмат кўрсатиш ходимлари айниқса, етти йилликнинг сўнгги йилида маиший хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга, ҳозирги замон ускуналари билан жиҳозланган янги объектлар очишга муваффақ бўлди. Бу эса, ўтган йилда бошқарма бўйича халқимизга маиший хизмат кўрсатиш топшириғини бирмунча ортиғи билан бажариш имконини берди. Областимизнинг бир қатор шаҳарларида аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг 20 дан ортиқ янги формалари ташкил этилди. Деярли барча шаҳар ва районларда кийим-бошлар ва бошқа буюмларни ремонт қилиш ишлари кенг миқёсда ташкил этилди. Фақат Чирчиқ шаҳрининг ўзида хизмат кўрсатишнинг ана шу тури учун ажратилган махсус ательеда ҳозир 15 дан ортиқ мастер иш олиб бормоқда. Шунингдек, худди шу ернинг ўзида заргарлик ҳамда галантерея буюмларини ремонт қилиш устахонаси ҳам очилди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш йўлида амалга оширилган бу тадбирлар сентябрь Пленуми олдимизга қўйган улкан вазифалардан бир шингилгина, холос. Шундай экан, халқимизнинг бу йўлдаги талаб ва эҳтиёжига ҳали тўла жавоб берарли даражада хизмат кўрсатаяпмиз деб айтолмаймиз. Айниқса, шаҳар ва районларимизнинг чекка участкаларида ҳануз маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари ташкил этилмаган. Областимиздаги мавжуд 120 колхоздан қарийб ярмисида аҳоли учун энг зарур бўлган, масалан «Химчистка», кийим-бошларни ремонт қилиш, фотография, уй-жойларни ремонт қилиш, хўжалик ва уй-рўзғор буюмларини прокатга бериш бўйича хизмат кўрсатиш ишлари яхши йўлга қўйилмаган.

АҲОЛИГА КОММУНАЛ ХИЗМАТИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Область меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатиш соҳасида йўл қўйилаётган ана шундай қатор нуқсонларни бартараф қилиш, хизмат кўрсатиш маданиятини янада ошириш мақсадида, бошқармамиз бир қатор тадбирларни белгилаб олди. Бекобод, Чирчиқ ва Оҳангарон шаҳарларида архитектура жиҳатидан кўркам қилиб жиҳозланган уч қаватли маиший хизмат кўрсатиш уйлари яқин кунларда ишга туширилади, Янгийўл шаҳрида ҳам худди шунга ўхшаш уй қурилиши биринчи кварталда бошлаб юборилади. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIII пленуми қарорига кўра, ҳар бир район марказида маиший хизмат кўрсатиш базаси ташкил этиш кўзда тутилмоқда. Ана шу мақсадда Оққўрғон, Тўйтепа, Янгибозор, Бўка ва Калинин район марказларида икки қаватли маиший хизмат кўрсатиш бинолари қурилиши бошлаб юборилди.

Бизнинг асосий мақсадимиз, фақат янги маиший объектлар қуришгина эмас, балки мавжуд объектларни кенгайтириш, хизмат кўрсатиш турларини имкони борича кўпайтиришдан иборатдир. Бу соҳада Чирчиқ шаҳар ижроия комитети бизга яқиндан ёрдам бермоқда. Шаҳар ижроия комитети болалар учун махсус прокат магазинини ташкил этиш мақсадида алоҳида бино ажратиб берди.

Бошқармамиз ўтган йили аҳолига 5 миллион сўм ҳажмида маиший хизмат кўрсатган бўлса, беш йилликнинг дастлабки йилида бу рақамни 7 миллион 290 минг сўмга ошириш кўзда тутилади. Бу ўз-ўзидан бажарилмайди, албатта. Бу маиший хизмат кўрсатиш ходимлари зиммасига катта вазифалар юклайди. Ана шу мақсадда бу йил кўпгина маиший объектларда оёқ-кийимларни ремонт қилиш, кимиё-бош ҳамда ички кийимларни ювиш ва тозалаш бўйича қўл кучи билан бажариладиган иш процессларини механизация зиммасига юклаш кўзда тутилмоқда. Қишлоқ жойларда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ишларини янада яхшилаш учун бу йил 50 дан ортиқ махсус автолавка машиналари ажратилади.

Кўзда тутилган бу тадбирларнинг амалга оширилиши маиший корхоналарнинг иқтисодий кўрсаткичларини оширади, меҳнат унумдорлигини кўтаради ҳамда бажариладиган буюртмалар сифатини ошириш имконини беради. Кадрлар малакасини оширмай туриб, бу ютуқларни қўлга киритиб бўлмайди. Шундай экан, биз аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини юксак даражага кўтариш, меҳнаткашларнинг бу соҳага нисбатан ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун кадрлар малакасини ошириш ишига ҳам эътиборни кучайтирмоқдамиз. Ана шу мақсадда бу йил бошқарма ҳузурида ёки область шаҳарларининг бирида маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимларининг малакасини ошириш учун ўқув базаси ташкил этишни лозим кўрдик.

Мақсадимиз коммунизм қураётган халқимизга хизмат кўрсатиш экан, бу улуғ йўлда бошлаган ишимизнинг албатта уддасидан чиқамиз.

С. МУТАЛОВ,
область маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг бошлиғи.

ТОШКЕНТ МАШЪАЛЛАРИ

Тошкент области меҳнаткашлари сўнгги йилларда қишлоқ хўжалигини, айниқса пахтачиликни ривожлантириш соҳасида катта муваффақиятларга эришдилар. Хўжаликка раҳбарлик қилиш, партиявий-сиёсий ишлар ва мўл ҳосил етиштириш юзасидан баракали тажриба тўпланди.

Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти чиқарган «Тошкент машъаллари» номли очерклар китобида ана шу улкан ютуқларнинг сири ҳақида ҳикоя қилинади. Пахтадан юқори ҳосил олаётган хўжаликлар тажрибаси, фидокор дала меҳнаткашлари ва ишлаб чиқариш командирларининг диққатга сазовор ишлари бу китобда ҳикоя қилинади.

Китоб область партия комитетининг биринчи секретари М. Абдураззоқовнинг «Карвонбошилар» мақоласи билан очилади.

Шунингдек, тўпламда В. Тюпко, У. Ҳасанова, Т. Охунова, А. Усмонов сингари пахта усталарининг иш тажрибалари ёритилган.

Дала гвардиячилари ҳақидаги очеркларда колхоз ва совхозлар эришаётган ютуқларнинг сабаблари иқтисодий анализ қилинади, конкрет факт ва рақамлар келтирилади, илғор тажриба ёрқин мисоллар билан пропаганда қилинади.

«Тошкент машъаллари» китобини «Тошкент ҳақиқати» газетасининг журналистлари тайёрлаган.

Ҳ. САЙДАЛИЕВ,
М. САТТОРОВ.

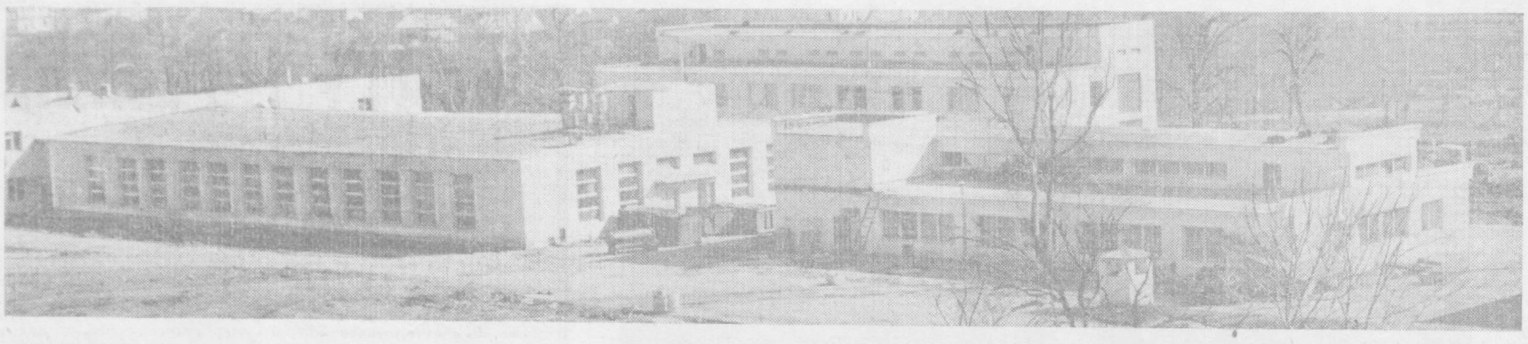

ЧИЛОНЗОРДА республика кўп профилли клиник касалхонасининг биринчи корпуси фойдаланишга топширилди. Суратда: янги клиник касалхона биринчи корпусининг кўриниши. С. Сенчило фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

АЪЛОЧИ ЎҚУВЧИЛАР СЛЁТИ

Максим Горький номли рус драма театри биносига яқинда пойтахтнинг Киров районидаги мактабларнинг аълочи ўқувчилари тўпланишди.

Аълочи ўқувчилар слётини республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи ўртоқ А. Шукуров очди. У, партия ва ҳукуматимизнинг ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасида қилаётган буюк ғамхўрликлари ҳақида гапирди.

Район партия комитетининг секретари ўртоқ Л. Бекбулбекова сўзга чиқиб, аълочи ўқувчиларнинг муваффақиятлари ҳақида мисоллар келтиради.

— Райондаги мактабларда таълим олаётган 1651 ўқувчи фанлардан ҳозир фақат «беш» баҳо олиб ўқимоқда, — дейди у. — Бу, албатта қувончли ҳолдир. Улар аъло ўқиш билан бирга мактаб ишида актив қатнашмоқдалар, юриш-туришда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Шунинг учун ҳам уларнинг бу ибратли ишидан ҳамма хурсанд бўлаяпти.

Слёт қатнашчиларини Ленин мукофоти лауреати, олим Ё. Тўрақулов қизғин табриклайди. У ўғил-қизларни фан асосларини қунт билан эгаллашга чақиради.

Слётда яхши кўрсаткичларга эришган мактабларнинг ўқувчилари Фахрий ёрлиқлар билан мукофотландилар.

А. РАЙИМБОЕВ.

ШИНГИЛ САТРЛАР

● Пойтахт автомотоклуби ходимлари «Бўзсув» совхози марказида шоферлар курси ташкил этишди. 30 киши тўрт ойдан кейин шоферлик гувоҳномасини олади.

Б. САФАРОВ,
Калинин райони.

● «Қибрай» боғдорчилик-узумчилик совхози марказида меҳмонхона, 2-бўлимида 150 ўринли клуб қурилиб фойдаланишга топширилди.

И. ЭРГАШЕВ.

● Шумилов станцияси ва Болгарские огороди массивида темирйўлчилар оиласи учун учта кўпқаватли турар-жой биноси қуриб берилди. 84 оила янги уйларга кўчиб ўтди. Бу ердаги мебель магазини ҳам харидорларга хизмат қилабошлади.

А. КОМИССАРОВ.

● Оҳангарондаги ўқувчилар темир-терсак йиғишда мақтовга сазовор иш қилишаяпти. Уларнинг ҳар бири ўртача 100 килограммдан металл йиғишга аҳд қилган.

Т. СОЛИЕВ.

● Муқимий номли музикали ва комедия театрининг бир группа артистлари Бўкадаги «Ленинизм» колхозчилари ҳузурига меҳмон бўлиб келишди. Фароғат Раҳматова, Толибжон Бадинов, Сотволди Йўлдошев, Зуҳрахон Ғозиевалар ижро этган қўшиқлар ҳаммага манзур бўлди.

С. ШАРОФХОНОВ.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

ТЕПКИ КАСАЛИДАН БОЛАЛАРНИ САҚЛАНГИЗ!

Бир аёл олти ёшлар чамасидаги рўмол ўраган болани етаклаб, хонага кириб келди.

— Уч-тўрт кун бўлди, туппа-тузук ўйнаб юрган боламнинг бирдан иситмаси чиқди. Тўғри, бунга аввал унчалик аҳамият бермадик. Учинган бўлса керак, тузалиб қолар, деб ўйладик.

Лекин, боланинг боши тез-тез оғриб турарди. Бунинг устига қулоғининг ёни шишди.

Рўмолни ечишим билан қулоғи олдидаги шишга кўзим тушди. Бўртиб чиққан шиш устига қоракуя суртилган эди.

Она ўнғайсиз ҳолга тушди.

— Кампирларнинг сўзига кириб, ирим-чирим қилдим. Овора бўлиб, қоракуяга бўялганим қолди, — деди у.

Иримчи кампир болани ирим қилиш керак, деб уни маҳалладаги эгизак туққан Ҳадича опанинг олдига бошлаб борибди. Ҳадича опа расм-русим бўйича боланинг бўйнига оёқ учида «тепиб» унга қоракуя сурган.

Хўш, бу билан бемор тузаладими?

Ҳурматли ота-оналар шуни унитмасликлари кераки, тепкини ирим билан қайтариб бўлмайди. Аксинча, бу касаллик ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин.

Тепки медицина терминида эпидемик паратит деб юритилади. Бунда қулоқ олдидаги безнинг касалланиш маъноси англанади. Бу касаллик юқумли бўлиб, тездан кўпчиликка тарқалиши ҳам мумкин.

Юқумли касаллик ҳамма ёшдаги кишиларда учрайди. Лекин, кўпроқ мактабгача ва мактаб ёшидаги болалар бу касалликка чалинадилар.

Тепки вируси соғлом кишига беморнинг тупуги, сўлаги орқали ўтади. Оғиз, томоқ, ҳаво йўллари ва бурун шиллиқ қаватларига жойланиб олган вирус қонга ўтиб, бутун организмга тарқалади.

Тепки қўзғатувчи вирус қулоқ олдидаги сўлак ишлаб чиқарувчи ва пастки жағ остидаги безларни кўпроқ касаллантиради.

Одатда вирус юққач, орада 18-20 кундан кейин касалланган киши ҳеч қандай ўзгариш сезмайди. Бу вақт касалликнинг яширин даври деб ҳисобланади.

Тепки касаллиги бошланиши билан беморда ўзгариш юз беради. У ўзини ҳолсиз сезади, иштаҳаси бўғилиб, эти уюшади, қўл-оёғи оғриб тинчсизланади. Иссиғлиқ ҳарорати 39-40 даражага кўтарилади.

Сўлак безининг касалланиши натижасида қулоқ атрофи ва бўйнида катта шиш пайдо бўлади. Беморнинг оғзи ачишади, овқат чайнашда ва ютунишда қаттиқ оғриқ сезилади.

Агар касаллик енгил ўтса, узоғи билан саккиз-ўн кундан кейин қайтади. Айрим ҳолларда бундай белгилар бўлмаслиги ҳам мумкин. Қулоқ олди, бўйин безлари билинар-билинмас бўлиб шишади. Иситмаси ҳам баланд бўлмайди. Шунинг учун бемор бу дардни оёқ устида ўтказиб юбориши мумкин. Лекин, шуни унутмаслик кераки, бундай ҳолларда касаллик бошқаларга кўпроқ юқади.

Тепкига бепарво қараш оқибатида мия пардаси яллиғланади, у ҳатто менингит бўлиб қолади. Баъзан касаллик кўз ва қулоққа ёмон таъсир қилади.

Қулоқ ёки бурун безларининг устига кепак қиздириб босиш, грелка қўйиш ёки қўлда тутиб турадиган кўк лампанинг нури билан қизитиш яхши натижа беради. Касалнинг оғриғини борни ёки марганcовка билан чайқаб турилади. Бошқа дорилар ҳам врачнинг маслаҳати билан берилади.

Буларга амал қилинсагина бемор дард кўрмагандек, соғайиб кетади.

И. ФОЗИЛОВ,
республикада хизмат кўрсатган врач.

ДИПЛОМЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон матбаачилари ва ноширлари VI республикалараро конкурсининг якунлари тўпланди. Конкурс жюриси китоб ва журналларнинг безатилиши ва полиграфик ижро қилинишининг юксак сифати учун ўтказилган ижодий ва ишлаб чиқариш мусобақаси якунларини кўриб чиқиб, энг яхшиларига дипломлар ва фахрий ёрлиқлар беришга қарор қилди.

28 февралда конкурс ғолибларига тантанали вазиятда дипломлар топширилди. (ЎзТАГ).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК МУНОСАБАТЛАРИ ЎРНАТИЛИШИ ЗАРУР

ДЕҲЛИ, 28 февраль. (ТАСС). Тошкент учрашувининг энг муҳим томони, деди Ҳиндистон-Покистон яраштириш группасининг раиси Жайпракаш Нарайан, Ҳиндистон билан Покистон бошлиқлари ўртасида «шахсан ҳамжиҳатликка» эришганлигидир. Шу сабабли янги Бош министр Индира Ганди билан Покистон президенти Аюбхоннинг учрашуви Тошкент Декларациясини бажариш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади, деди у кеча Деҳлида Ҳиндистон делегациясининг министрлар даражасидаги кенгашда қатнашиш учун Равалпиндига жўнаб кетиши олдидан ўтказилган митингда сўзлаган нутқида. Ҳиндистон, деди Нарайан, бу масалада ташаббускорликни ўз зиммасига олиши керак.

Митингда шунингдек ташқи ишлар министрлигидаги собиқ давлат министри Лакшми Менон, Деҳли шаҳрининг мэри Нуриддин Аҳмед, таниқли журналист Фрэнк Мораэс ҳам нутқ сўзлади. Нотиқлар Покистон ва Ҳиндистон учун яхши қўшничилик муносабатлари зарур эканлигини уқтириб ўтдилар ҳамда низоли масалалар музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилиниши керак, деб қайд қилдилар. Тошкент Декларациясига мувофиқ Ҳиндистон ва Покистон қўшинларини олиб кетишнинг муваффақиятли тугалланганлиги, деб уқтиришди нотиқлар, иккала мамлакатнинг ҳам декларация қоидаларини бажаришга астойдил интилаётганлигини намойиш қилди, бу эса бундан кейинги музокаралар муваффақиятли бўлишидан дарак берувчи яхши нишонадир.

АФРИКА БИРЛИГИ ТАШКИЛОТИ МИНИСТРЛАР КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

АДДИС-АБЕБА, 28 февраль. (ТАСС). Бугун Эфиопия пойтахтида Африка Бирлиги Ташкилоти Министрлар кенгашининг навбатдаги сессияси ўз ишини бошлайди. Сессия бир қатор масалаларни муҳокама қилади. Бу масалалар орасида Жанубий Родезиядаги ҳамда Португалиянинг Африкадаги мустамлакаларида рўй бераётган аҳвол, Жанубий Африка Республикасида ирқий камситиш ва бошқа масалалар бор. Сессиянинг ишида қатнашиш учун ҳозирдаёқ 23 мамлакатнинг вакиллари етиб келдилар.

ЖОСУС УСТИДАН ҲУКМ

ПРАГА, 1 март. (ТАСС). ЧТК агентлиги хабар беради: кеча Остравда Освальд Иордан 15 йил қамоқ жазосига ва унинг мол-мулки мусодара этишга ҳукм қилинди.

О. Иордан 1965 йили қамоққа олинганига қадар Ғарбий Германия разведка хизмати агентлари билан алоқада бўлган ва уларга Чехословакия тўғрисида ҳарбий характердаги жосуслик маълумотларини юбориб турган.

Вьетнам Демократик Республикасининг халқи агрессорларга зарба беришга тайёр. Мамлакат саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалик кооперативларида мудофаа отрядлари ташкил қилинган. Суратда: Хайфон порти ишчилари мудофаа отрядининг жангчилари.

В. Будан фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ГАНАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

АККРА, 28 февраль. (ТАСС). «Миллий озодлик кенгаши» мамлакатни бошқаришни уюштиришга тааллуқли масалаларга оид баёнот эълон қилди. Баёнотда жумладан айтиладики, янги конституция қабул қилингунча «Миллий озодлик кенгаши» ҳокимиятни бутунлай ўз қўлига олади ва зарур қарорлар қабул қилади. Кенгаш қонун кучига эга бўлган декретлар чиқаради.

ЛОНДОН, 28 февраль. (ТАСС). Армия қисмлари Гана пойтахтидаги муҳим постларни, жумладан аэропорт, телеграф ва радиостанцияни ҳамон қўриқлаб турипти, деб хабар беради Рейтер агентлигининг мухбири Аккрадан, армия қисмларидан юборилган солдатлар билан мустаҳкамланган полиция қуролли отрядлари собиқ ҳукумат аъзоларини, халқ конвенти партияси ва бошқа жамоат ташкилотларининг раҳбар ходимларини қамоққа олмоқдалар. Мамлакатнинг бир қанча районларида йўлларга полиция постлари қўйилган.

Рейтер агентлиги мухбирининг ёзишича, Аккрада кўплаб китоблар ёндириб юборилмоқда. Бу китоблар орасида Кваме Нкруманинг асарлари ҳам бор.

БУДАПЕШТ, 28 февраль. (ТАСС). Венгрия телеграф агентлигининг мухбири Аккрадан хабар беради: Гана «Миллий озодлик кенгаши» янги ҳукумат бундан аввалги ҳукумат тузган барча битимларга риоя қилади, деб айтди.

Гана ҳарбий маъмурлари радио орқали берган баёнотида Гана социалистик мамлакатлар билан тузилган икки томонлама шартномаларни бекор қилади, деган овозаларни рад қилдилар.

ЛОНДОН, 28 февраль. (ТАСС). Бу ерда маълум бўлишича, Гананинг янги маъмурлари Гана хавфсизлик хизматининг собиқ бошлиғи Амихияни қамоққа олдилар. Амихия узоқ вақт давомида Лондонда яшаб, яқинда Аккрага қайтиб келган эди.

Рейтер агентлиги мухбирининг Аккрадан берган хабарига кўра «Миллий озодлик кенгаши»нинг раиси генерал-лейтенант Анкра бугун бўлиб ўтган матбуот конференциясида Амихия Ганадаги давлат тўнтаришининг ташкилотчиси эканлигини рад этди. Анкра айтдики, гарчи давлат тўнтариши узоқ вақт давомида ўртага ташланган бўлсада, аслида у бундан уч ҳафта олдин Кумасида планлаштирилган эди.

ФИТНА УЯСИ

Инглиз журналисти Ральф Паркер ўзининг «Тинчликка қарши фитна» китобида қуйидаги бир воқеани ҳикоя қилади: Совет халқи Германия фашизми устидан ғалаба қозонилган кунни шоду-ҳуррамлик билан нишонлаётган эди. Бу вақтда Москвадаги Америка элчихонаси деразаси олдида турган элчихона маслаҳатчиси Жорж Кеннан бундай деган:

— Улар хурсанд бўлишяпти. Улар уруш энди бутунлай тугади, деб ўйлаяпти. Йўқ, уруш энди бошланади.

Ҳақиқатан ҳам, Америка империалистлари социалистик мамлакатларга қарши, миллий-озодлик ҳаракати ҳамда жаҳондаги бошқа прогрессив кучларнинг тинчлик учун курашига қарши урушнинг давом этиши учун қўлларидан келган ҳамма нарсани қилдилар. Уруш тамом бўлиши биланоқ 1946 йил 22 январида АҚШ президенти Трумэннинг махсус кўрсатмаси билан Марказий разведка группаси тузилди. Орадан бир йил ўтгач у Марказий разведка бошқармаси(МРБ)га айлантирилди.

Бу бошқарма (МРБ) кўзга кўринмас ҳукуматнинг марказидир. Унинг составига 9 ташкилот: миллий хавфсизлик кенгаши, мудофаа министрлигининг разведка бошқармаси, миллий хавфсизлик агентлиги, АҚШ армияси разведкаси, АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари разведкаси, ҳарбий-ҳаво кучлари разведкаси, давлат департаментининг разведка ва тадқиқотлар бюроси, атом энергияси бўйича комиссия ҳамда федерал текшириш бюроси киради. У ҳукумат аппаратининг одатдаги составига кирган қатор ташкилотлар ва айрим кишилар, шунингдек, турли хусусий фирма ва институтларни ҳам қамраб олган.

Вашингтон яқинида жойлашган бошқарма биносида 10 минг киши ишлайди. Чет эл матбуотининг маълумотларига кўра, МРБнинг ошкора ва махфий агентлари сони 100 минг кишига боради. Ўтган йили АҚШнинг чет мамлакатлардаги элчихоналарида 46 минг ходим ишлаган. «Вашингтон дейли ньюс» газетасининг обзорчиси Генри Тэйлор шу йил январь ойида босилиб чиққан мақоласида ёзганидек, ана шу ходимлардан 40 минги давлат департаменти учун эмас, балки турли ҳукумат органлари учун ишлайди. «Ана шу тўдалар, — деб ёзади Тэйлор, — асосан Марказий разведка бошқармаси ходимларидан иборатдир. Бу бошқармада ҳозир давлат департаментидагига нисбатан анча кўп киши ишлаб турибди».

Худди шу америка матбуотининг хабарларига кўра, АҚШ империалистик сиёсатининг энг зўр ташкилоти бўлган мазкур бошқарманинг йиллик бюджети бир миллиард долларни ташкил қилади. Умуман, АҚШнинг бутун жосуслик ва қўпорувчилик ишлари учун йилига бир неча миллиард доллар сарфланади. Дипломатлар, бизнесменлар, «тинчлик корпуси»нинг аъзолари, туристлар ва ҳоказолар қиёфасида минглаб разведка ходимлари иш олиб боради. Бошқарма АҚШ президентига ҳисоб бериб туради. Жонсон ўз иш кунини президент учун бошқарма томонидан тузиладиган асосий воқеалар ахборотини ўқиб чиқишдан бошлайди.

АҚШ разведка бошқармасининг қўпорувчилик фаолияти аввало Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга, шунингдек Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги мамлакатларга қарши қаратилгандир. Бошқарма Гитлер махфий хизмати негизида тузилган Ғарбий Германия разведкаси билан бирга иш кўриб, ГДР, Венгрия, Чехословакия, Польша ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши жиноятқорона авантюралар ташкил қилди. Совет Иттифоқи территориясида уриб туширилган «У-2» жосуслик самолёти бунга мисол бўла олади. Ана шу авантюра оқибатида Парижда юқори доирада ўтказилиши лозим бўлган кенгаш чақирилмай қолди.

МРБ ўз дўстларига ҳам қарши иш кўряпти. Шу йил 10 январида АДН агентлигининг мухбири бундай деб айтган: юқори мартабали америка офицерининг эҳтиётсизлик билан айтишидан шу нарса маълум бўлдики, бошқарма махфий хизматининг Франкфурт-Майндаги штабида Франциядаги 2200 ҳарбий саноат ва порт объектларининг дешифровка қилинган аэрофотосуратларидан иборат «объектлар картотекаси» сақланар экан. Ана шу ҳужжатларнинг кўпчилиги Ғарбий Германияда жойлашган америка разведка самолётлари ёрдамида кейинги уч йил ичида тузилган. Фақат 1965 йил июлидагина Франциянинг ҳаво ҳужумига қарши мудофаа кучлари Пьерлатдаги атом заводи тепасида АҚШнинг Ғарбий Германия томон учиб кетишга уринган жосуслик самолётини ушлаб олишга муваффақ бўлди.

Осиё ҳам Марказий разведка бошқармаси агентлари билан тўлиб-тошган. Кореядаги урушнинг бошланиб кетишида ҳам, Осиёдаги социалистик мамлакатларга қарши кўп йиллар давомида олиб борилаётган жосуслик ва қўпорувчилик ишларида ҳам ана шу бошқарманинг каттагина ҳиссаси бор. У Жанубий Вьетнамда ҳам актив иш олиб бориш учун кўп куч сарфлаяпти. Шунингдек Сингапур, Бирма, Камбоджа мамлакатларида бошқарма агентлари ташкил қилган қўпорувчилик ишлари ҳам барчага маълум.

Латин Америкаси мамлакатларида ҳам АҚШ разведкачиларининг жиноятқорона фаолияти авж олган. 1961 йил баҳорида Кубанинг революцион халқи бошқарма томонидан қўллаб-қувватланган контрреволюционерларни уч кеча-кундуз ичида улоқтириб ташлади. Бу эса америка разведкасига берилган жуда катта зарба эди.

АҚШ разведка бошқармаси Гватемала, Бразилия, Уругвай ва бошқа жуда кўп Латин Америкаси мамлакатларида қонуний ҳукуматларни ағдаришда актив иштирок этди, уларни ташкил қилди. Бошқарманинг Чилида ташкил қилишни мўлжаллаган «Камелот плани» ана шу мамлакатда жосуслик ишларини авж олдиришга қаратилган эди. Лекин бундай уриниш ўз вақтида барбод бўлди.

1965 йил ноябрда Нью-Йоркда «Пеньковский хотиралари» деб аталган китоб нашр қилинди. АҚШда гўё бу китоб, Совет суди томонидан 1963 йил майида ўлим жазосига ҳукм қилинган Америка ва Англиянинг жосуси томонидан ёзилган, деб ишонтиришга уриндилар. Мутлақо уйдирмалардан иборат бўлган ана шу «хотиралар» бундан аввалроқ «Вашингтон пост», «Чикаго дейли ньюс», «Лос-Анжелос таймс» ва бошқа газеталарнинг бир неча сонларида эълон қилинди. Ноширлар Пеньковский ўз хотираларини қамоққа олинмасдан бурун ёзиб, уни махфий равишда Америкага жўнатган, деб ўқувчиларни ишонтирмоқчи бўлдилар. Бироқ, 396 бетлик катта форматдаги ана шу китоб Совет давлат хавфсизлиги органларидан гумонсираб юрган жосус томонидан ёзилганига, бу хотираларга Совет сиёсати тўғрисидаги узундан-узоқ гаплар илова қилинишига Ғарбдаги жиддий обзорчиларнинг биронтаси ҳам ишонмади. Ундан ташқари, бу китоб 1965 йил охирида Советларга қарши қилинаётган пропаганда вазифаларига жуда мос келиши ҳам ҳақиқатга ҳеч тўғри келмас эди. Ҳатто Американинг Советларга қарши пропаганда устаси бўлган «Тайм» журнали ҳам юқоридаги китобни «МРБ нинг ижоди» деб атади.

АҚШнинг Марказий разведка бошқармаси кейинги вақтларда қатор жиддий зарбаларга учради. Унинг Аллен Даллес, Жон Маккоун сингари устаси фаранг раҳбарлари ҳам шу хилдаги зарбалар оқибатида истеъфо беришга мажбур қилинган эдилар. Марказий разведка бошқармасининг янги директори Уильям Рейборн ҳам АҚШнинг ўзида айтаётганларидек, «чўкиб кетаётган кема»ни бошқараяпти, холос. Ҳатто АҚШ сенатида ҳам МРБ «фаолияти»ни жиддий текшириш лозим, деб талаб қилишяпти.

АҚШда ҳамма мағлубиятлар учун Рейборн айбдор деб ҳамма айбни унга тўнкашади. Лекин бу фақат америка разведкаси раҳбарининг мағлубиятигина эмас. Бу аслида АҚШ империализми агрессив сиёсатининг мағлубиятидир.

Евг. БЛОК.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

2 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.20 — Бу уйда ким яшайди? (болалар учун), 18.30 — Звездочка тележурнали, 19.10 — Унга нима совға қиласан? (Марказий универмагдан репортаж), 19.30 — Ҳақиқат учун кураш номли бадиий фильмнинг 2-серияси.

Ўзбек тилида: 21.00 — Телевизион янгиликлар, 21.15 — Баҳор нафаси (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 21.40 — Ўзбекистон Компартияси — КПССнинг жанговар отряди, 22.00 — Концерт (Андижон областининг бадиий ҳаваскорлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.10 — Кўчат эк! (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — Тошкент янгиликлари, 18.45 — Икки ному — бир ҳаёт (ҳужжатли фильм), 19.05 — Замондош (телеочерк), 19.30 — Ракеталар отилмасин (бадиий фильм).

Рус тилида: 21.00 — Югославия юлдузлари (концерт), 21.30 — Тошкент янгиликлари, 21.40 — Рассомлар — қаҳрамон Ленин комсомолига, 22.05 — Улар баҳорни ҳимоя қилди (ҳужжатли фильм), 22.15 — Муз тўзони оралаб (телефильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/III да Майсаранинг иши, 3/III да Зулматдан зиё.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/III да Мирзо Улуғбек, 3/III да Уғирланган умр.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/III да Қари қиз, 3/III да Тошболта ошиқ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Анатолий Фурманов гастроллари (иллюзион аттракцион), РСФСРда хизмат кўрсатган артист Владимир Довейко раҳбарлигида акробатлар группаси ва бошқа номерлар. Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Сукунат дақиқаси — НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Денгиз сари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Усталар шаҳри — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Чингизхон авлоди — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 3-20 ва кеч 6-40 минутда).

Уйлангим келмайди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 9-45 минутда).

Оддий фашизм — «ИСКРА» (кеч соат 8-40 минутда).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши — 25811, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 00164. ИНДЕКС 64969 Г—1064.